

רבה במדבר מן קרח

לקט בדיד

הם מהמנהיגים והלשי פגמולות, אי"כ אינו מחלים ואי"כ קרות בן לוי. ולא הכירי* בן יעקב* שבקש רחמים על ענמו שלא חקר שמו על מחלקתם שנלחמו ביה* לומר יקח הים שלא לקח קח דעמם ולוהם כי פשוט שלא מ"י"י בקבלם אל חדר כבודי, והיכן חקר שמו על קרח בבחיובם על הדוכן בדברי הימים, שנלחמו רש"י שם והצניח הושע אומר אין הקבי"ה שאל משה כסף (הי"ח) כ"ס בן ארבעים בן קרח בן יעזר בן קרח בן לוי חשב או זכמים ועולת או מעניח ומסופין, ללא קחו עמכם שינוי ומחמת. ואלו נמנו בן ישיערי שבטוי שישב בקיפ

אל ה', הרי שקרית אין פירושו ככל מקום דוקא חפץ הדבר גשמי שאפילו דברים שבדעת וכל שייך לומר קריתו: ז' כוונת קושלו ו' היא עו"ה, שלפלוהי הלא כד ידענו יסופו אל קרח דרמתי (ואלף ו' כ"ח) ותי יעזר קרח ונפר וחי, ואי"כ ב' קרח היו אי"כ יאמר בן יעזר רזי, ללא כוונת הכבוד מה פשוט הוא שפאר על לקצר מרד גדול שנעשה שם להגיד על הקבי"ה טורח י' להודיע רוחותיו ומעלמו אל אדם זה מפני כמה ענינים, מה הביאו עד הלום, ושעמם הים שהיה אדם גדול והרבות שלטוהו שהם שהיה אדם חשוב אל כך לעפ"כ ילא נגד ה' ומשורו ועוד ענינים, ליה אחר שהיה בן בני של קרת ולוי גדולי עולם ומנהיגי הדור, אי"כ למה לא קר אחר שהיה דור רביעי מאבינו הגדול מומת האבות, ואם השיגי שאין דרך הכבוד לשמו ועלמות יזמר מן השבעים, הלא לאחי דברי הימים כחמש גדולי ללשים אשר המהיר דוד ושלמה לבית מנחש משב עד יעקב, וכן צ"י יומי כחש אל תנח נפשי פירש"י זה מעשה זמרי, ג"כ היינו עומד דרמתי שם נישא בית אב לשמעוני, פירושו, ראו מי הוא זה שעשה כנלה גדולה כו נישא שנת מישאל, ופירוט לפי ההדרש דע צ"י עממם שהכבוד ממנה עליו אינו קרנה על הוועת חמלה (במעשה דרמתי) שנלחמו (בדל' ל"ד) ויקחו שגי בני יעקב שישעון לוי, וזה פרץ גדר שדרר אפי, אי"כ היה שפרט שאלמד בן יעקב שהלא מי לנו גדול בענין שמירת הברית יעקב, ליה החפלה שאעפ"כ לא יזכר

אור החיים

חלקו ענמו היה לו לכולן בקריחה ויאמר ויקחו הכאים אחריו צניי קרת ואיום יולין להחניף קרת וגו' ודקו ואצרים, ואם כוונתו לומר שקרת פויהם כנגזו כי גדול מהם, ב' בן קרת הוא לקח אוחס היה לו לומר ויקח קרח וגו' דקו ואצרים המעולה שצניי לוי שהיו נושאי קדש קדשים, ואמרו וגו' ד' אומרו ויקחו לפני משה מה יגיד הכבוד רז"ל קרח מושאי הארון היה ואין גרשון בקימה זו, אם לומר שכלו לחוק, אחרי בן הוא ומריו ידברו כנגזו, בן לוי שהוא שצט מעולה מכל אומר ויקבלו וגו' ויאמרו וגו', ואם לומר שממנו ישראל ואין שאר השבעים מקפחין אותו בדברי בקומה זקופה לפניו, היה לו לומר ויקחו אחר לפני משה כי מעולה הוא מכל שאר שצטים גם ויקבלו על זה דרך ויקבלו וגו' ויקחו וגו' ויאמרו מכל בני לוי גם בעניפי קרת הוא מדריכה ראשונה וגו', ולמה כפסוקי* צון ויקחו לירקלו במלחמה לב' האחים הכלים אחריו שם חצרו ועזרואל, ואנשים מצני ישראל וגו'. אכן נחזקו הכבוד להודיע ואומרו דקו ואצרים וגו' פירוט גם אוחס לקחי* יסוד דבר המחלוקת, שיאמר אדם מנין עלה על כדי לטרעה גם מכחם שם גדולי שצט ראובן דעת קרח לחוק על צניי הכהן אשר לךדקו נצואחו הכבוד ליעקב, ובאמתות זה החשיו ענמן ויקומו וקרת חכם גדול היה ואיך נשמתה לעשות דבר לפני משה פירוט קימה ומעלה כבשואה עם היה כלה כל ישראל ויגזמו אותו אפן, ליה אחר משה"י, קרת למה שהוא כחכר, דקו ואצרים ללד הענינים שלקח דעתיו* לצ"ל לרצו, ראשונה בן היוחס גדולי ראובן שהוא גדול מכל האחים וגם יעזר פירוט היוחו בן יעזר שהוא גדול מכל האחים מלוי, ואומרו ואנשים וגו' פירוט גם אלו לקח עמו

אור בדיד

דף בלא ואי"י (ז' קושלו ה', ז' זה פי' ויקח שלקח דעתו דברים בלא את שהוא בן יעזר וגו'. דף ואי"כ נמן הוא"י של דקו, שהוא דבר נסוף על מה שלקח דעתו. פי' לא קחו כוונתו, שהרי אמ"כ הוא אומר ויקבלו ויקפחני, ללא ויקחו

מִצְנֵן מִצְנֵן מִצְנֵן מִצְנֵן

רבו במדבר מן קרח

מז"א ויקח קרח בן יעזר בן קרח ואחפז קרח בן יעזר בן

לקט בדיד

רש"י

(א) פי' קרוב לפשוטו ומזמנ יפה בלשון הכבוד, ואמר זאת לפי שבכבוד מוסר וקירי מאוד כפסוקים הכלים וכמעט כולו אומר דרשוני, ועמיד רצוני למדש על פי מדריש מנחמה, לפיכך הקדים הקדמה זאת (רא"מ): (ב) פי' לקח עמו את עממו, לומר לנו לקח אומר, וחבר מיצב לנו, וכללו אחר ויקח לנו את קרת, ואין הפי' שלקח את גופו של קרת, ללא לקח דעמו, כי זה כל האדם, ואין פי' לאי דר מקומי להיות נחלק בתיחוק מקום, ללא שדעמו להיות נחלק מהם להיותם ללד וכלאפן אחר מן דעמם העדה, שהעדה הסכימו וקבלו כהנמו על אהרן ודעמו היה לערער על הכהונה, ועל זה מביא רמב"ם מל"י, כי שם מפורש בכבוד מה שמר כן, שאמר מה יקח, לנר", כל זה מדברי הרמב"ם ו"ל, גם הביא לשון הרמב"ם ו"ל שדרכה לטעון ולהקשות עד רבנו והאריך המורתי לבל שגלחם אין מילוק יציינים כדעמם הרמב"ם דעמו רבנו עיי"ש: (ג) האמה שכל מחלוקת שי"י לומר לשון קימה ותקופה שלם ראובן במחלוקת עם שמעון אי"כ לקח לנו על ראובן את נחלק להיות נחלק משמעון, וכן הוא ללד שכנגדו בשמעון, וה מקורה ושורשה על כל לשון מחלוקה, ליה כוון רבנו ליעבד למה אחר הכבוד לשון זה דוקא כן במחלוקת זו, גם מיימר הוא ככלל, כי מה יהיה חסר אם יאמר ויקחו קרח וגו' לפני משה, ליה אחר שמשואה זו משאר מחלוקה, שלם מחלוקת מועטים עם מעטים או רבים עם רבים לא שי"י לומר על לך אחר שלקח את עממו כי מלך יימר לו שראובן לקח אפשו שמעון לקח, משאי"כ כן יסידים מחלוקים עם כל העדה אי"כ קרח הוא שלקח את עממו, ויה הוא מה שרצה הכבוד להדגיש ולהודיע במלחמה זה שהם שהיה עד כל העדה לעפ"כ ויקח קרח (ג"א), ובפס"ק דברי דוד כמד שהענין הוא כי לפעמים קצת אדם לומר מריעה או לעשות עבירה או להתחשב מה הוא עשה, אבל גרע מהו אם נעמם בה יישוב הדעת והבהנה, וה פירוט רבנו שלנו על קרת לקחו לומר עשה משענות ומחלוקת בלנו ולקח את דעמו לא פתאום, ומביא רמב"ם המחלוקת שלם אחר ואפ"כ ללא ואחפזו דהיינו על ידי אחר, וכן הלאה מל"י: (ד) מביא רמב"ם מחלוקתם על הענין שקרת פליג על כל העדה, אבל לא על פירוט התלות כידוע דרבו על אונקלות במקומות רבים שלא לפיכך פירוט המלות כדי להפזיר את הענין, כי לפי האונקלות היה צריך לכבוד ויקח קרת והיה פירוט שמחלק ללד אחר או יחמלק שפירשו נחלק מן העדה: (ה) לפי דבר אחר יהיה יוצר מדוייק ויקח קרת שלם יהיה חסר מיצב לנו, וזה ללדו לא די, שאי"כ מקומו כפסוק הסמוך ואנשים מצני ישראל ר"ל, ואם חמלה לומר שגם את דקו ואצרים ואין בן פלה לקח שגם

אור החיים

(טו) א. ויקח קרח וגו'. לנר"ך לעמם אומרו חיצת ויקח על נכון, ב' יש להטיר על דבר אמת ויקח"י, ורז"ל אמרו (במד"ר) למה יצירי ה' זכרון הלויתים יעבר קרת לוי י"ח) לקח עממו ללד ה', ולרדך זה חסר ענמו, כי במעשה בלתי כבוד כזה ומה טורח יש בדבר, ורז"ל זכרון קרת"י הוא לומר מי הוא החולק וחסר אמרו (טס) שהחפלה יעקב על ענמו שלא זכר כחלקו, ואם כוונתו לומר כדברי אונקלות במעשה זה, משמע שאיך היה לזכר ללא ואחפזו"י, אין שיעור חיצת ואחפזו כשיעור שהחפלה, ואיך מחפלה גם על אוחס שהכירי, ג' יש חיצת ויקח"י, ללא שהכירוס מפרט הכוונת, לעמם כוונת הכבוד במלחמה דקו ואצרים מה כוונת והגם שדכתיבס אמת עוד יש לאלוה מילין לוייק הכבוד בצרכונם מה מעשיבם, אם לומר שגם הם

אור בדיד

(א) ולא אמר מה לקח. (ב) פי' ואי"כ מלוי נכמד ויקח את קרת, זה אינו, שהרי לר"ך חפזת קרת שהוא היה חלקה, ולפי"י סיל"ג ויקח קרת את קרת. (ג) שהוא לשון נחפזל, ודי אי"כ פסס ח' מיצת קרת. (ד) שהיל"ל ויחמלק או ויחלקו.

במדבר מז קרח רלב

אונקלוס

וַעֲלֵךְ אֶהְרֹן וְאֶמְרֵי קָרוֹן מִן קָבוֹן אֶהְרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַבְלָתְךָ בִּי כְלִי-
אֵרִי כִּי בְנִשְׁתָּא בְּקָרוֹן קְדִישִׁין וּבְעִידוֹתָן שְׂרָא שְׂבָנְתָא דִּי וַיֵּא
דִּין אֶהְרֹן מִתְרַבְּדִין עַל קִהְלָא וּמְדוּעַ תִּתְנַשְׂאוּ עַל קִהְלָא יְהוָה:

לקט בדור

רשי"י

ואזכירם ואלו בן פלתי" (ג) רב לבס. הכנה יותר טוב ר"ל אין אלוהים ופלא עניו של רחוקו שהרי אלוהים בן
מחלי"י לקחתם לעצמכם גדולה: כלם קדושים. עניו היה דכתיב (לקמן כ"ו מ) ויני פולח אלוהים. אלא ר"ל
כולם שמתו דברים צדיקים מפי הכהונה (ספ - ספ): ג' אנשים האלו היו משפטו של רחוקו (ד"ר). או אפשר
ומדוע תתנשאו. אם לקחתם אלה מלכות" לא שללה לשומר שלא חפרד"י אלו דהיינו קדש דקן אצירס
היה לך לגבר לחוק כהונה, לא אלהם לנדבם ואין לקחו את בני רחוקו, שזה אין לו שטר עם דקן ואצירס
שמעמם צדיקים אצירס כי אלוהים כל העדה שמתו (ספ) בני רחוקו היו (ספד"י): י"ז ממלך זה נאמר במחזה

וכתוב נמר, והכנה דברים נשאים כפח המונעים מעבדן
ועל דבריו למלכותם, אמר הכנה פי' אין מינה רב שם חולד על משה ואהרן שנעשו נביאים כמו (אמר לו) על כל רב ביתי,
אלא הוא שם לעצמו שפירושו הכנה, ואין הכוונה באיכות ששפירה היא גדולה יותר מכתבה ואין אלהם יכולים להולמו, אלא
הכנה בכתוב, ואמר יותר מדלי יותר ממה שמגיע לכם שאומרו הכנה יכול להיות הכנה בני אציר, כגון (דברים לו ו) רב
לכם שנת בהר הזה, וזה לא יתכן ממה שנאמר אחרינו כי כל העדה כולם וגו' ומדוע מנשאו, ואמר לקחתם שיה עיקר
ההקפדה שירטבו ואלו לא יקחו, לזה אין פירושו רב י"ז לבס, ואמר לעצמם שפי' היותם לכם יכול להיות ששולחם לכם
למלך (אחרים בני רחוקו, לזה אמר לבס לנודק עומדים והיה לבס ליתן הימיון לחמרים, ואמר גדולה פי' ולא ממנו וכו',
ואפילו ליתן ושלמות יתן להאמר הכנה (רא"ש): י"ח פי' לא רק שם קדושים ושמיים מכל איסור ותומאה אלא כולם
במדריגה קדושה כמו אלהם שכלם נביאים ואינם נריקים למקור ושלום (ג"א): י"ט לשון רבים של מנשאו קח קשיח
לפי שהיה משה ענה להם ובקשם גם הכונה היא שרק על אהרן היה המרעומות, ועוד מה זו טענה למה מנשאו הלא דבר
אחד לדור, ולו יהיה שכולם ראויים לעשי' צריך למור אחד ואין טענה למה יהיה זה האחד משה שנתם אף אין לך להנשאות
יהיה ג"כ טענה למה דוקא קרח, ועוד הלא משה הוליס ממחרים, אלא הטענה היא שהם שאלה מלך אין לך להנשאות
כל כך למלא את ארץ ישראל שאלו ג' צדיקים לה (ג"א), או אפשר פירושו בשלמה אמה משה שמעמם כל פי' דברים גם
אמרנו דבר אמה עמנו ושמעמם שפחדנו מן הנובאה והשארית הנובאה בידן שפיר, אבל אהרן הלא לא טעם רק אציר ולא
יהיה לך כמו שמעמנו אנו, ולמה א"כ מנשאו ענינם לא היה להתנשאות רק אחד מכם (נח"י), וכבר אמרנו שאלו ז' ז' ז'
האמת מה שהיה בלבנו, כי הוא בדעמו היה שצריך סוף גדול ושואו רק הוא יהיה זה, וטענות אלו היו כדי להמשיך כלל ישראל
לדור ולהשפיל את משה, ובש"ס כחוב כאלו דברים שלא זכינו להבינם, ק"ו מה שאין ג"א"א לא נמצא בן בספר נור ארי'
שלפנינו:

אור החיים

ג. רב לבס כי כל העדה וגו' ומדוע וגו'. ישראל לא לנבד אהרן והוא ממלך צחוקם פי"ה,
פירות רבות גדולה נעלהם לעצמם יותר ואומרו ומדוע וגו' פירות למה אלה מוספין
מהרואו, ואם תאמר מה היא הרבות בהדולה, פי' הכיר ברוממות לעצמם עליהם, הכונה כזה
כל העדה כלם קדושים ועוד להם שצחוקם כי מה שהם אומרים שאיך ישראל הקריב לגדר טעומה בו
שלא השיגה אומה בנוגם ואהם רננים עליהם, עוד אהרן חייב מיתה זה יפלו בשואות על קול כי'
רמזו במתאמר זה לומר כי השכינה שנהה לכבוד ואין ראויו לזולל כל כך בקרב קדוש קרוב אל עליון

אור החיים

מ"ט) צעקתם משיחא וכו', ותיזן לפי שהתפלל על יעקב ליריחם ומחו נחמנו בספר העליונה:
אור בדור
כא) שנתק ומל מזושרו בעקב אלא שהכחיש העלמו לכבוד יעקב"ה.
אור החיים
ב) מה נחמנו טעם הוא על על רב ארדה בשביל שכולם קדושים אין כל הדעות אלה והלילי אלא מוס קדושים. (ג"ז) ולא
אמר נחמנו כדי לשלל אהרן ומשה. (כ"ד) למה כפל ומה מוסף על מאמר רב לבס.

אונקלוס

במדבר מז קרח רלא

פְּלַת בְּנֵי רְאוּבֵן - וַיִּקְמוּ לִפְנֵי מִשְׁחָה אֵרִיאָב וְאוֹן בֶּר פְּלַת בְּנֵי רְאוּבֵן:
וְאֲנָשִׁים מִבְּנֵי-יִשְׂרָאֵל תְּמָנָשִׁים יִשְׂרָאֵל אֵרִיאָב וְתַמְשִׁין רַבְרִי
וּמֵאֲתָתִים נִשְׂאִי עֵדָה קָרְאִי מוֹעֵד בְּנִשְׁתָּא מְעָרַעִי זְמַן אֲנָשִׁין
אֲנִישְׂיִישָׁם: ג וַיִּקְהְלוּ עַל-מִשְׁחָה וְעַל-
דְּשָׁמָא: ג וְאַחַבְנָשׁוּ עַל מִשְׁחָה

רשי"י

לקט בדור

ואמר ובקשם גם הכונה: י"ב פי' גם שלא יועיל כלום והוא מנה נשוא את בן אחיו הקטן מכולם הכניו
להנחם עצמו, שהלא אינו יכול לטעון ולבקש את הנשואות חולק עליו ומצטל את דבריו"י, מה טעם עמד וכן
ומכל שכן הכונה גדולה שיאמרו גדולה עצמו הוא דורש מחמרים וחמשים ראשי סוכדוריות, רובן משבט
ולא יתמצו עמו, אלא אצטל את דבריו בצמיגם גם לי גם לך ראובן שכינוי וחס אלטור בן שיאור וחבריו וכיוצא
לא יהיה: י"ג אין ג"ש ממלדיו שהיו נשאים שהרי בו שנאמר שואי עדה* קריאו מעמד ולבן הוא
צפירוש כתיב גם כאל נשאי עדה, אלא מנה זה יבולגו לומר אומר י"ה י"י) אלה קרויו כערה"י, א"כצ"ש עליותו הוא
שלא היו אלטור וחבריו אלא נשאים אחרים, וזמו שם שכולן הנהגו בזה ועמדו לפני משה אמרו לו עליה
המרגלים היו נשאים, ואחי לך ג"ש עדה שהיה שכולה (ש"ל) הנהגו חייבהו צליהם או פטורה"י אמר
אלטור, וחבריו בן הוא במתומה: י"ד פי' אם חייב ליתן להם חייבהו החתול לשחק* עליו, אפשר עליה של מין
מכלל צליהם או פטור שדי צליהם לכן עלי חתול, וכוונתו אחר חוב אחד על חתול"י פוערה זו כשולה חתול
זיה היטה שחשב שמהם יעשה פטורה, ולא יאמר מן דעמך לא חפצתו את עלמיה (נחמ) - צדיקים ראובן, דקן
על מה שאלמנה כפיך שלא כל העדה כולם קדושים וראויים שיה נחמתי. מוחמם שמיים. פ"ח

לחיות כהנים גדולים למה לנחור אחד מהם, ונעשו שמהם לא השיב לו כפי רצונו שחך ולגלג (ג"א), ומדברי רבננו
במתומה נראה שדרשו קמוחין, שבסוף פי' שלא נכתבה פי' צליה ומקין ליה פי' קרח, אפשר שמונחם ו"ל לומר למה בחר
דוקא צליה למלך והיאך נפל בדעמו לנשות מלך כזה, משום ששמע פי' צליה, אבל כוונתו כלל הענין הוא כמו
שאלמנו: טו) פי' חוט אחד בכל צליה:

אור החיים

לגיובס, וממה שלא הכיר הכתוב בן יעקב עדיין עצמו וכו' פירות לעולם שכן הוא"י אלא שבי' עשה
שורש הראשון שהוא צעיקר האילן שהוא יעקב לא נחת רוח ליעקב שהתפלל וכו', או אפשר שסובר
נודעו מעשו אם גם עדיין הכוונת נמלא ועקר שיש לו חלק לעולם הכל חו היתה הפלחו של יעקב
שורשו של קרח מעיקרו או לא. ודע שיש מחלוקת שלא יגיע כח הכתוב עד עיקר השורש שיעקב ולא
רז"ל (סוכדורין ק"ח). בקרבן ועדוהו אם יש להם יתקן חבל הכסף מעיקרו ויש חוקה לאחריהם.
חלק לעולם הבא, למאן דאמר אין לו חלק לעולם והוא ממלך הכנה (סוכדורין ק"ח) עליהם אמר
הבא, גם שורשו צעיקר נמק, והוא מה ששאל הכתוב (ש"א ב') מוריד שאלו ויעל, וראויה לדקוק
השואל ולהשווה בן יעקב, ודקוק לומר שיעקב עצמו אומרו ויעל ולא אמר ומעלה כשעורו שאמר בסמוך
לגיובס פירוש לא תחלו לבד שהוא לזמן מועט אלא פי' ממות ומחיה וזמו בן אמר אחר כך פי' מוריש
עד סוף העולם, והוא מה שרמזו במתאמר שיעקב ומעשיר, אכן נחמנו לומר דברי הכנה עצמו שכל
עלמו לשון סוף והכלות כעקבים שהם סוף הכונה עתד קרח הוא מדבר, לזה אמר ויעל פירוש כבר
האדם, ורז"ל ישמטו כלשון זה כאומרם (סוכה) הטלה אותם קודם שהורישם שהרי קדמה הפכה
מ"ט) צעקתם משיחא וכו', ותיזן לפי שהתפלל על יעקב ליריחם ומחו נחמנו בספר העליונה:

אור החיים

אור החיים
ב) מה נחמנו טעם הוא על על רב ארדה בשביל שכולם קדושים אין כל הדעות אלה והלילי אלא מוס קדושים. (ג"ז) ולא
אמר נחמנו כדי לשלל אהרן ומשה. (כ"ד) למה כפל ומה מוסף על מאמר רב לבס.

תגב תנב
ליקושי שושנה
אלימלך
נועם

מקור הים פי שפיעה בלבו מה הרוממות
אל כמו צים * וחו הפן ים ליבשה שפדיק
הנפס והנפלאות הגרלון צים הוא רואה
צבשה לאשר הולך ממד ברוממות אל וגדולמו
* יק"ש"ט

7 ←

איוזה היא בחלוקת שוהא לש"ש וז
מחלוקת הדילל ושמואי * ושאינה
לש"ש וז מחלוקת קרח ועדרו (אפמ ה
ז) * לכאורה י' לו לומר מחלוקת קרח
ועדרו עם משה * כמו מחלוקת שלש"ש
לאחר מחלוקת הייל ושמואי * אך הענין דהנה
ענינו רואים כמה עגלי מחלוקת העומדים על
הצדיקים והצדיים על הצדיק בגאווה ופוש"ט *
ומי יודע להצנין אם כוונתם כדי לקנמר
ולאזוז הצדיק אמת אם כוונתם לשמים כלשכר
יגידו צדיקים כמה צ"ל שכוונתם לשמים וגם
לומדי תורה נמנאים ממחלוקת וז לאומרים
כוונתם לשמים * אך צוהת יצטנו אם אמת
אמת שכוונתם לשמים דהיינו אם אנו רואים
שחורטם שלומה כולם אחד חצרים בכל

בכורות יותר מה שיחפלא על כל הטבעים וכו', ע"ז אמר פי אני דעתי כי גדול ה' וארוננו מכל אלקים, ע"כ אני
אומר המעלה נשאים מקצה ארץ ויבקים למשו עשה הוא שהכה בכורי מצרים וגו', כי הכל חד ואין בין זה לזה ולא
כלום, גלוני מהר"י, ועיין פרשת וירא ד"ה א"י ותצחק (לב), ובפרשת וארא ר"ה כי (קלו), ובר"פ בא (קלו), דעיין
מש"כ בה באהבה שלום פרשת בשלה, מובא בלחות בנועם, שעא, עיין בדברי אביב פרשת נח, ובשמה ישראל
לחנכה משי"ב על מאמר זה, דבריים מובאים בלחות בנועם, שעב, ראה פרשת שלח סוד"ה וזה (רוצ), "מיד
כשמתחברים הצדיקים יחד או שם מיד מהגברים הסי"א, ומעוררים מחלוקת קטנות על הצדיקים, וע"כ בענין זה
באגרת הקי" של מהר"א ד"ע (תנז) שהקטנות אלו הם נטין להצדיק ומגיע ע"י חמת הקטנות, והנטיין הוה כמנסה
אחר השו"ת ורוב דרובא הוא ע"י בני אדם רעים כי מגלגלין חוב ע"י חייבי, עיין שם באורך, שעב, עיין פרשת
מקץ ד"ה א"י וזה (פט), וע"כ לעיל ד"ה יראך (תחת) "איוזה כל אומן שונא את אומותיו, אבל היראים יש להם
בעצמו שהוה מקצת, ובמה יש לקטואת בו כיון שהוא בעצמו טוב שאין בו יראה כלל", וראו אגוד"ק של מדינת וברדיה
מנוגל ד"ע (תסז) "ותבחרו נאז מאד לשמים ולבריות, שיש ביניהם אהבה גדולה כ"כ יותר מאהבה אב על בנו
ובעל עם אשתו, ויש להם אהדה גמור וע"י כמעט כ"ס א' לבולם, ואין חילוק ביניהם לבינהם אל בני תרבייתם, כמעט
שאינו ניכר מי אביהם של הבנים מגדול האהבה ואהדת ד"ע ז", וזה הכל מרוב השתקקות האהבה והשלים רצון
הבורא פנחס ר"ה שלם אשר כלבם למדי", וע"כ באגרת של הרה"ק מהר"א ד"ע (תסא) "שלא נזכה מי ואמת אתי הוה
פרשת פנחס ר"ה ר"ה (שנבג) שם מביא ד"ע רובא לבחון כי כונת המחשבות, "שלא נזכה מי ואמת אתי הוה
או זה, אלא כי הדבר מי שדבריו נשמעים ומתקבלים אל הלב כוודאי דבריו נכנס ואמיתם והוה הצדיק שדבריו יצאים
מן הלב והנכנס אל הלב, ועי"ז יבא אהדה להם בניו לבינם".

הפך ים ליבשה בגדה יעברו בר"גל (מלכס
מג, ו) נראה ע"פ דלוימא בגמי' בחולין
דף ו' (פ"ט) ר' פנחס בן יאיר הוא קאול
לפדיון צביים פגע ב' בניגואי נהרא א"ל
מלוק לי מימך כי מלוק לי נמי להאי כי
מלוק לי נמי להאי כי אלה כמשה כי
נפיש גבדא ממשא כי אלה כמשה כי
ולכאורה מהינן מוכח דנפיש גבדא ממשא
ודילמא משום דלא היה לך משה דנפ"ה
לקרוע הים אלא חדא זמנא, אך דהענין הוא
לאזוז פנחס לנעים (פי' מוחמה לו, ט) והפירוש
הוא כי שכל דבר ודבר ממולמו לפעול אזוז
גם הוא קשה מאלד אלז כיון שכבר נעשה פ"א

הפך ים ליבשה בגדה יעברו בר"גל (מלכס
מג, ו) נראה ע"פ דלוימא בגמי' בחולין
דף ו' (פ"ט) ר' פנחס בן יאיר הוא קאול
לפדיון צביים פגע ב' בניגואי נהרא א"ל
מלוק לי מימך כי מלוק לי נמי להאי כי
מלוק לי נמי להאי כי אלה כמשה כי
נפיש גבדא ממשא כי אלה כמשה כי
ולכאורה מהינן מוכח דנפיש גבדא ממשא
ודילמא משום דלא היה לך משה דנפ"ה
לקרוע הים אלא חדא זמנא, אך דהענין הוא
לאזוז פנחס לנעים (פי' מוחמה לו, ט) והפירוש
הוא כי שכל דבר ודבר ממולמו לפעול אזוז
גם הוא קשה מאלד אלז כיון שכבר נעשה פ"א

הפך ים ליבשה בגדה יעברו בר"גל (מלכס
מג, ו) נראה ע"פ דלוימא בגמי' בחולין
דף ו' (פ"ט) ר' פנחס בן יאיר הוא קאול
לפדיון צביים פגע ב' בניגואי נהרא א"ל
מלוק לי מימך כי מלוק לי נמי להאי כי
מלוק לי נמי להאי כי אלה כמשה כי
נפיש גבדא ממשא כי אלה כמשה כי
ולכאורה מהינן מוכח דנפיש גבדא ממשא
ודילמא משום דלא היה לך משה דנפ"ה
לקרוע הים אלא חדא זמנא, אך דהענין הוא
לאזוז פנחס לנעים (פי' מוחמה לו, ט) והפירוש
הוא כי שכל דבר ודבר ממולמו לפעול אזוז
גם הוא קשה מאלד אלז כיון שכבר נעשה פ"א

הפך ים ליבשה בגדה יעברו בר"גל (מלכס
מג, ו) נראה ע"פ דלוימא בגמי' בחולין
דף ו' (פ"ט) ר' פנחס בן יאיר הוא קאול
לפדיון צביים פגע ב' בניגואי נהרא א"ל
מלוק לי מימך כי מלוק לי נמי להאי כי
מלוק לי נמי להאי כי אלה כמשה כי
נפיש גבדא ממשא כי אלה כמשה כי
ולכאורה מהינן מוכח דנפיש גבדא ממשא
ודילמא משום דלא היה לך משה דנפ"ה
לקרוע הים אלא חדא זמנא, אך דהענין הוא
לאזוז פנחס לנעים (פי' מוחמה לו, ט) והפירוש
הוא כי שכל דבר ודבר ממולמו לפעול אזוז
גם הוא קשה מאלד אלז כיון שכבר נעשה פ"א

הפך ים ליבשה בגדה יעברו בר"גל (מלכס
מג, ו) נראה ע"פ דלוימא בגמי' בחולין
דף ו' (פ"ט) ר' פנחס בן יאיר הוא קאול
לפדיון צביים פגע ב' בניגואי נהרא א"ל
מלוק לי מימך כי מלוק לי נמי להאי כי
מלוק לי נמי להאי כי אלה כמשה כי
נפיש גבדא ממשא כי אלה כמשה כי
ולכאורה מהינן מוכח דנפיש גבדא ממשא
ודילמא משום דלא היה לך משה דנפ"ה
לקרוע הים אלא חדא זמנא, אך דהענין הוא
לאזוז פנחס לנעים (פי' מוחמה לו, ט) והפירוש
הוא כי שכל דבר ודבר ממולמו לפעול אזוז
גם הוא קשה מאלד אלז כיון שכבר נעשה פ"א

הפך ים ליבשה בגדה יעברו בר"גל (מלכס
מג, ו) נראה ע"פ דלוימא בגמי' בחולין
דף ו' (פ"ט) ר' פנחס בן יאיר הוא קאול
לפדיון צביים פגע ב' בניגואי נהרא א"ל
מלוק לי מימך כי מלוק לי נמי להאי כי
מלוק לי נמי להאי כי אלה כמשה כי
נפיש גבדא ממשא כי אלה כמשה כי
ולכאורה מהינן מוכח דנפיש גבדא ממשא
ודילמא משום דלא היה לך משה דנפ"ה
לקרוע הים אלא חדא זמנא, אך דהענין הוא
לאזוז פנחס לנעים (פי' מוחמה לו, ט) והפירוש
הוא כי שכל דבר ודבר ממולמו לפעול אזוז
גם הוא קשה מאלד אלז כיון שכבר נעשה פ"א

תגב תנב
ליקושי שושנה
אלימלך
נועם

מדיקיות ומהלש החמימות והתלוצות שנו *
וזהו ולא כצו הגשמים אל של עלי המערכה
(אפמ ה, ה) פי' הצדיק הזה שהוא מעריך עגמו
צמערפת אל לצנן עגמו צען החיים היא
הסורה הקדוש' ען חיים היא למחוקים זה
(משל ג, י) צלמי אפשיי שיענה את האל שני
שום גשמיית שבעולם שלא ימוט לעולם
מסיוות הגשמיית שבעולם והשם הטוב זכור
להיומיו דעוקים צען החיים צמערפה גדולה
של אל והתלוצות צמנמו ית"ש עד עולם
* אפ"ר *

הפך ים ליבשה בגדה יעברו בר"גל (מלכס
מג, ו) נראה ע"פ דלוימא בגמי' בחולין
דף ו' (פ"ט) ר' פנחס בן יאיר הוא קאול
לפדיון צביים פגע ב' בניגואי נהרא א"ל
מלוק לי מימך כי מלוק לי נמי להאי כי
מלוק לי נמי להאי כי אלה כמשה כי
נפיש גבדא ממשא כי אלה כמשה כי
ולכאורה מהינן מוכח דנפיש גבדא ממשא
ודילמא משום דלא היה לך משה דנפ"ה
לקרוע הים אלא חדא זמנא, אך דהענין הוא
לאזוז פנחס לנעים (פי' מוחמה לו, ט) והפירוש
הוא כי שכל דבר ודבר ממולמו לפעול אזוז
גם הוא קשה מאלד אלז כיון שכבר נעשה פ"א

הפך ים ליבשה בגדה יעברו בר"גל (מלכס
מג, ו) נראה ע"פ דלוימא בגמי' בחולין
דף ו' (פ"ט) ר' פנחס בן יאיר הוא קאול
לפדיון צביים פגע ב' בניגואי נהרא א"ל
מלוק לי מימך כי מלוק לי נמי להאי כי
מלוק לי נמי להאי כי אלה כמשה כי
נפיש גבדא ממשא כי אלה כמשה כי
ולכאורה מהינן מוכח דנפיש גבדא ממשא
ודילמא משום דלא היה לך משה דנפ"ה
לקרוע הים אלא חדא זמנא, אך דהענין הוא
לאזוז פנחס לנעים (פי' מוחמה לו, ט) והפירוש
הוא כי שכל דבר ודבר ממולמו לפעול אזוז
גם הוא קשה מאלד אלז כיון שכבר נעשה פ"א

הפך ים ליבשה בגדה יעברו בר"גל (מלכס
מג, ו) נראה ע"פ דלוימא בגמי' בחולין
דף ו' (פ"ט) ר' פנחס בן יאיר הוא קאול
לפדיון צביים פגע ב' בניגואי נהרא א"ל
מלוק לי מימך כי מלוק לי נמי להאי כי
מלוק לי נמי להאי כי אלה כמשה כי
נפיש גבדא ממשא כי אלה כמשה כי
ולכאורה מהינן מוכח דנפיש גבדא ממשא
ודילמא משום דלא היה לך משה דנפ"ה
לקרוע הים אלא חדא זמנא, אך דהענין הוא
לאזוז פנחס לנעים (פי' מוחמה לו, ט) והפירוש
הוא כי שכל דבר ודבר ממולמו לפעול אזוז
גם הוא קשה מאלד אלז כיון שכבר נעשה פ"א

הפך ים ליבשה בגדה יעברו בר"גל (מלכס
מג, ו) נראה ע"פ דלוימא בגמי' בחולין
דף ו' (פ"ט) ר' פנחס בן יאיר הוא קאול
לפדיון צביים פגע ב' בניגואי נהרא א"ל
מלוק לי מימך כי מלוק לי נמי להאי כי
מלוק לי נמי להאי כי אלה כמשה כי
נפיש גבדא ממשא כי אלה כמשה כי
ולכאורה מהינן מוכח דנפיש גבדא ממשא
ודילמא משום דלא היה לך משה דנפ"ה
לקרוע הים אלא חדא זמנא, אך דהענין הוא
לאזוז פנחס לנעים (פי' מוחמה לו, ט) והפירוש
הוא כי שכל דבר ודבר ממולמו לפעול אזוז
גם הוא קשה מאלד אלז כיון שכבר נעשה פ"א

הפך ים ליבשה בגדה יעברו בר"גל (מלכס
מג, ו) נראה ע"פ דלוימא בגמי' בחולין
דף ו' (פ"ט) ר' פנחס בן יאיר הוא קאול
לפדיון צביים פגע ב' בניגואי נהרא א"ל
מלוק לי מימך כי מלוק לי נמי להאי כי
מלוק לי נמי להאי כי אלה כמשה כי
נפיש גבדא ממשא כי אלה כמשה כי
ולכאורה מהינן מוכח דנפיש גבדא ממשא
ודילמא משום דלא היה לך משה דנפ"ה
לקרוע הים אלא חדא זמנא, אך דהענין הוא
לאזוז פנחס לנעים (פי' מוחמה לו, ט) והפירוש
הוא כי שכל דבר ודבר ממולמו לפעול אזוז
גם הוא קשה מאלד אלז כיון שכבר נעשה פ"א

הפך ים ליבשה בגדה יעברו בר"גל (מלכס
מג, ו) נראה ע"פ דלוימא בגמי' בחולין
דף ו' (פ"ט) ר' פנחס בן יאיר הוא קאול
לפדיון צביים פגע ב' בניגואי נהרא א"ל
מלוק לי מימך כי מלוק לי נמי להאי כי
מלוק לי נמי להאי כי אלה כמשה כי
נפיש גבדא ממשא כי אלה כמשה כי
ולכאורה מהינן מוכח דנפיש גבדא ממשא
ודילמא משום דלא היה לך משה דנפ"ה
לקרוע הים אלא חדא זמנא, אך דהענין הוא
לאזוז פנחס לנעים (פי' מוחמה לו, ט) והפירוש
הוא כי שכל דבר ודבר ממולמו לפעול אזוז
גם הוא קשה מאלד אלז כיון שכבר נעשה פ"א

הפך ים ליבשה בגדה יעברו בר"גל (מלכס
מג, ו) נראה ע"פ דלוימא בגמי' בחולין
דף ו' (פ"ט) ר' פנחס בן יאיר הוא קאול
לפדיון צביים פגע ב' בניגואי נהרא א"ל
מלוק לי מימך כי מלוק לי נמי להאי כי
מלוק לי נמי להאי כי אלה כמשה כי
נפיש גבדא ממשא כי אלה כמשה כי
ולכאורה מהינן מוכח דנפיש גבדא ממשא
ודילמא משום דלא היה לך משה דנפ"ה
לקרוע הים אלא חדא זמנא, אך דהענין הוא
לאזוז פנחס לנעים (פי' מוחמה לו, ט) והפירוש
הוא כי שכל דבר ודבר ממולמו לפעול אזוז
גם הוא קשה מאלד אלז כיון שכבר נעשה פ"א

הפך ים ליבשה בגדה יעברו בר"גל (מלכס
מג, ו) נראה ע"פ דלוימא בגמי' בחולין
דף ו' (פ"ט) ר' פנחס בן יאיר הוא קאול
לפדיון צביים פגע ב' בניגואי נהרא א"ל
מלוק לי מימך כי מלוק לי נמי להאי כי
מלוק לי נמי להאי כי אלה כמשה כי
נפיש גבדא ממשא כי אלה כמשה כי
ולכאורה מהינן מוכח דנפיש גבדא ממשא
ודילמא משום דלא היה לך משה דנפ"ה
לקרוע הים אלא חדא זמנא, אך דהענין הוא
לאזוז פנחס לנעים (פי' מוחמה לו, ט) והפירוש
הוא כי שכל דבר ודבר ממולמו לפעול אזוז
גם הוא קשה מאלד אלז כיון שכבר נעשה פ"א

אגרת הקודש

קודש יאמר לו כל הכבוד צו והס נוכח לזמים וצירועלים *

תנה כצויתו פה ק"ק לענפק מלמדי רלווי רחי' אום שיהא כסמים והס הכמה והכמה שאלמרו ונשו על הלארמיהי' הגל הסוה שפסם שאלו ואלו דברי אלקים מיס הכמה הרלשון מנצוה כולק' על גוף הכמה מה ששלל כענין אום אמר להכני המסד מוהר"ר אלעזר והוא כן אום אלקי הגורר ממה על דבר קטנות ומרעות שנתמורר על הרב האי הגאון אום האלקי קודש יאמר לו אצ"ד ק"ק ועלמנו ני"י להשיב לו מה ששנת מלאוי ני"י על דבר קטנות הי"ל והשיבו על פי ציווי אצ"ד: והכמה העני על דברי מוכמה מנולה שנתנה להכני המרקי המסד שללמ הומסון מוהר"ר זצ"ל ומסון הדרכים המאמרים כנתנה השני היו להוכיח אם מר' זצ"ל מועדיל הי"ל על דבר שר' ממונה כמסדות ומוגוף וננה אם עמנו כשנימים ומונומי' ועי"ן נפל על ערב דר' * והשיבו לו הרבני מוהר"ר זצ"ל מועדיל הי"ל ע"ס ציונים הרב המסד אום אלקי מוהר"ר אלמלך ני"י אשר אסון מושיב ק"ק לענפק ומלמתי ולמר מוכסו זוכה מסוף העולם ועד סופו ואין אלו יכול להציג משיבו וקודשמו ופעולמו אשילו כשישיה ועם אשום אלמלך כבר ילא פעולם ואין אלו יכול להציג משיבו וקודשמו ופעולמו אשילו כשישיה מן היס אך אכ"ב מנללמ השירי ונקאל' כמכתיבי' היס ומסומים כשבי' מרל ומלמתי מנלמ הי"ן אם לו חיים הארי' אום מוא מרעמבי' לו' אמרתי אם לא כלמי כרד אם לשמוע אם דבר ד' מהמכמתי' הי"ל דיס וקריחי וקחיני כר' פעמי' ור"כ מצינן על דברי הרב הי"ל שפעמתי כר' פעי' מן שבורד' ד' לוי מן השמ"י ומסון כמלוי ניכר שרות אלקים דיצר כו שדברי חיים והאמי מועלמ המכתיבי' הי"ל נר און קץ למי שיש כו משמח דוח מיס ולקח גם הוא מנען מהי"ס ומי לעולם מיס כמלמתי' שבה"כ כהם מרלם טופום שקקי' אום לעלמ כהם למלדני' גדולמ וגם היס שום לל שום שיש כהם מוכסי' רכס והנהגו' טופים להכני לעב לרלמ' ד' ולהות לנו כגלום המר הוא פון השמם קיום עד שירמס ד' עליו וקצו נרמנו מצי' השמם ומלמנו כמביר מלוי ומגמתי ממנום להולא' לאור הדרכים הי"ל שם מנשכ הממ' ורכ השלום ומשיג ללא המהמתי' והי שמו אשר יקראו לו כשם אגרת הקודש יאמר לו כל הכבוד ונכס מוכח למי' צירועלים *

צ"ק הגיעו ושם נאמר לשאל אם פי דק"ק ועלמלמ ני"י שלמתי ני"י אלמתי ני"י והשיבו לי כוח הלשון מה זו מודעם אולמכס ככר היס לעולמים דצרים כאלו: מנינו אכרסס נדרדן המהולקמ שנתמורר כע"ה על הרב אצ"ד ע"ה שהשיבו אומנו נמרוד לכבן אום וילא המ' גמון המסמי' המסומים' האצ"ד כשלים (פסחים קום) וכשכל' לא"י נהמתי' ונלמ *

והוא כן אום אלקי הגורר ממה על דבר קטנות ומרעות שנתמורר על הרב האי הגאון אום האלקי קודש יאמר לו אצ"ד ק"ק ועלמנו ני"י להשיב לו מה ששנת מלאוי ני"י על דבר קטנות הי"ל והשיבו על פי ציווי אצ"ד: והכמה העני על דברי מוכמה מנולה שנתנה להכני המרקי המסד שללמ הומסון מוהר"ר זצ"ל ומסון הדרכים המאמרים כנתנה השני היו להוכיח אם מר' זצ"ל מועדיל הי"ל על דבר שר' ממונה כמסדות ומוגוף וננה אם עמנו כשנימים ומונומי' ועי"ן נפל על ערב דר' * והשיבו לו הרבני מוהר"ר זצ"ל מועדיל הי"ל ע"ס ציונים הרב המסד אום אלקי מוהר"ר אלמלך ני"י אשר אסון מושיב ק"ק לענפק ומלמתי ולמר מוכסו זוכה מסוף העולם ועד סופו ואין אלו יכול להציג משיבו וקודשמו ופעולמו אשילו כשישיה ועם אשום אלמלך כבר ילא פעולם ואין אלו יכול להציג משיבו וקודשמו ופעולמו אשילו כשישיה מן היס אך אכ"ב מנללמ השירי ונקאל' כמכתיבי' היס ומסומים כשבי' מרל ומלמתי מנלמ הי"ן אם לו חיים הארי' אום מוא מרעמבי' לו' אמרתי אם לא כלמי כרד אם לשמוע אם דבר ד' מהמכמתי' הי"ל דיס וקריחי וקחיני כר' פעמי' ור"כ מצינן על דברי הרב הי"ל שפעמתי כר' פעי' מן שבורד' ד' לוי מן השמ"י ומסון כמלוי ניכר שרות אלקים דיצר כו שדברי חיים והאמי מועלמ המכתיבי' הי"ל נר און קץ למי שיש כו משמח דוח מיס ולקח גם הוא מנען מהי"ס ומי לעולם מיס כמלמתי' שבה"כ כהם מרלם טופום שקקי' אום לעלמ כהם למלדני' גדולמ וגם היס שום לל שום שיש כהם מוכסי' רכס והנהגו' טופים להכני לעב לרלמ' ד' ולהות לנו כגלום המר הוא פון השמם קיום עד שירמס ד' עליו וקצו נרמנו מצי' השמם ומלמנו כמביר מלוי ומגמתי ממנום להולא' לאור הדרכים הי"ל שם מנשכ הממ' ורכ השלום ומשיג ללא המהמתי' והי שמו אשר יקראו לו כשם אגרת הקודש יאמר לו כל הכבוד ונכס מוכח למי' צירועלים *

שעת. במאור ושמש ד"ס קודש מודיע ביאור בדברי המחבר דמן ומוסוף נוסף משלן. ענין שם. וענין מה שהוסף לפרש בהו בספר שו"ת רצונים פושט קודש. וענין משי"ב בהו באמרי נועם לחנ הספתי. וענין באמרי יוסף פושט קודש משי"ב לפרש בעמק דבר המחבר הקי'. ועי"ן אין פיר מבואה פושט ויהי'. דבריהם מובאים בלוחות בנוסח.

אגרת הקודש נועם

אגרת הקודש נועם

תנה כצויתו פה ק"ק לענפק מלמדי רלווי רחי' אום שיהא כסמים והס הכמה והכמה שאלמרו ונשו על הלארמיהי' הגל הסוה שפסם שאלו ואלו דברי אלקים מיס הכמה הרלשון מנצוה כולק' על גוף הכמה מה ששלל כענין אום אמר להכני המסד מוהר"ר אלעזר והוא כן אום אלקי הגורר ממה על דבר קטנות ומרעות שנתמורר על הרב האי הגאון אום האלקי קודש יאמר לו אצ"ד ק"ק ועלמנו ני"י להשיב לו מה ששנת מלאוי ני"י על דבר קטנות הי"ל והשיבו על פי ציווי אצ"ד: והכמה העני על דברי מוכמה מנולה שנתנה להכני המרקי המסד שללמ הומסון מוהר"ר זצ"ל ומסון הדרכים המאמרים כנתנה השני היו להוכיח אם מר' זצ"ל מועדיל הי"ל על דבר שר' ממונה כמסדות ומוגוף וננה אם עמנו כשנימים ומונומי' ועי"ן נפל על ערב דר' * והשיבו לו הרבני מוהר"ר זצ"ל מועדיל הי"ל ע"ס ציונים הרב המסד אום אלקי מוהר"ר אלמלך ני"י אשר אסון מושיב ק"ק לענפק ומלמתי ולמר מוכסו זוכה מסוף העולם ועד סופו ואין אלו יכול להציג משיבו וקודשמו ופעולמו אשילו כשישיה ועם אשום אלמלך כבר ילא פעולם ואין אלו יכול להציג משיבו וקודשמו ופעולמו אשילו כשישיה מן היס אך אכ"ב מנללמ השירי ונקאל' כמכתיבי' היס ומסומים כשבי' מרל ומלמתי מנלמ הי"ן אם לו חיים הארי' אום מוא מרעמבי' לו' אמרתי אם לא כלמי כרד אם לשמוע אם דבר ד' מהמכמתי' הי"ל דיס וקריחי וקחיני כר' פעמי' ור"כ מצינן על דברי הרב הי"ל שפעמתי כר' פעי' מן שבורד' ד' לוי מן השמ"י ומסון כמלוי ניכר שרות אלקים דיצר כו שדברי חיים והאמי מועלמ המכתיבי' הי"ל נר און קץ למי שיש כו משמח דוח מיס ולקח גם הוא מנען מהי"ס ומי לעולם מיס כמלמתי' שבה"כ כהם מרלם טופום שקקי' אום לעלמ כהם למלדני' גדולמ וגם היס שום לל שום שיש כהם מוכסי' רכס והנהגו' טופים להכני לעב לרלמ' ד' ולהות לנו כגלום המר הוא פון השמם קיום עד שירמס ד' עליו וקצו נרמנו מצי' השמם ומלמנו כמביר מלוי ומגמתי ממנום להולא' לאור הדרכים הי"ל שם מנשכ הממ' ורכ השלום ומשיג ללא המהמתי' והי שמו אשר יקראו לו כשם אגרת הקודש יאמר לו כל הכבוד ונכס מוכח למי' צירועלים *

הקי' אליעזר ליפמן
בהחסיד הפפורים' פי' אלימלך יצחק"ל.

מ"ג קאונאס קאמאן האלף קארטאן

תקן מאזור

פרשת קרח

ושבוע

אונקלוס 'ואתפליג', כי לשון הפלגה משמע שנתחלקו שני דברים שהיו דבוקים יחד ונתפלגו. גם קשה, 'כן קחה בן לוי וגו' פירש רש"י ולא הזכיר 'בן יעקב' שביקש רחמים על עצמו שלא יזכר שמו כו', קשה מהיכן משמע דבר זה, אי מפני שלא נאמר 'בן ישראל' כמו בהתייחסו על הדוכן - הא כמה פעמים נאמרו יחוסיהם של השבטים בתורה ולא יחס אותם הכתוב אלא עד שבטם, ולא עד יעקב.

עין הבימה ביעקב

ולבאר הענין, שהקב"ה ברא העולמות בהשתלשלות בהירות וצימצומים רבים, שצימצם את בהירותו בלבושים רבים וברא בהם את העולם ומלואו, בכדי שיוכלו לקבל חסדיו והשפעות טובותיו על ביותו. כי באם היה הבראה בבהירות העליון - מן הנמנע היה לקבל את בהירותו, על כן השתלשל את קדושת בהירותו זה למטה מזה, עד שברא בהם העולמות. וכל ההשתלשלות העולמות, אף שהמה נחות דרגא זה מזה - אף על פי כן אין הפרש ביניהם, כי הכל דבוק חד בחבריה וכלול חד בחבריה, והכל אחדין דלא מתפרשין. אך צדיקי הדור המה הצומדים בצל אל על ידי שיש בהם רעת היא המדה העליונה שבשלשה מידות חכמה ובינה ורעת - המה הודעים הפרש שבהשתלשלות קדושה, אף שהמה ריעין דלא מתפרשין. כמו שאמרו ז"ל בברכות (ב"ב) 'הבדלה בחונן הדעת' - מפני שהוא חכמה קבועה בברכת חכמה, כי ברעת נוכל להבין ההפרש שבין הקדושות - אף שכלול חד בחבריה. והקב"ה ברא העולמות בשתי מידות; היינו בגבורה ורחמים.

וכוונת הבראה היתה, שילכל מדת הגבורה כמות הרחמים. והעיקר כוונת הבראה היתה, דק להיטיב לברואיו - הוא מדת החסד, רק השי"ת צירף לה מדת הגבורה - בכדי שיהיה שכו ועוש. והכוונה היה לכלול הגבורה ברחמים - היינו לכלול שמאל בימין. וקרח במחלוקתו הפריד מדת הרחמים מדת הגבורה, והטה עצמו רק למדת הגבורה, כי לא רצה לכלול בימין. לכן חרגם אונקלוס 'ואתפליג' - כי השני דברים שהיה כלול זה בזה - הגבורה ברחמים, הפרידם זה מזה. וידוע, כי אברהם הוא מדת הרחמים, ויצחק מדת הגבורה, ויעקב הוא הַקְרִיט הַמִּיכּוֹן המחבר שתי הקצוות וכולל גבורה בחסד; וקרח עשה פירוד בין הגבורה והרחמים, על כן לא נאמר אצלו 'בן יעקב' כי הפריד עצמו ממת יעקב, ויעקב התפלל על זאת שלא יזכר שמו על קרח, כי קרח הפריד עצמו ממדתו, כנ"ל.

עוד בפסוק הנ"ל וַיִּקַּח קֶרַח בַּפִּיּוּשׁ רִשָׁי, פרשה זו יפה נדרשת במדרש רבי תנחומא וכו', בן יצוה בן קחה בן לוי ולא הזכיר בן יעקב, שביקש יעקב רחמים על עצמו שלא יזכר שמו על מחלוקתם, שנאמר (בפסוקי מש"ו) וַיִּקְרָא שֵׁם אֶל פֶּתַח בְּכִדֵי וְגו'. והנה לכאורה הוא תמוה, ולמה התפלל שלא יזכר שמו במחלוקתו של קרח דוקא, ולמה לא התפלל שלא יזכר שם של בנו לוי, וכן קחה ויצוהו שהיו גם כן צדיקים גדולים, ולמה הקפיד על שמו דוקא.

מחיקת לשם שמים

ונראה לתרץ בתקום משנה י"ג פרק ה' ראבות וזה לשונו: כל מחלוקת שהיא לשם שמים - סופה להתקיים וכו',

איהו מחלוקת שהיא לשם שמים - זו מחלוקת הלל ושמאי, ושאינה לשם שמים - זו מחלוקת קרח וכל עדתו וכו'. והנה ידוע לכל דברי אדמו"ר איש האלקים מרי"ה אלימלך זצוק"ל בספרו נועם אלימלך שפירש על מחלוקת קרח וכל עדתו, שדקדק בדברי המשנה הנ"ל שאמרו ז"ל 'ושאינה לשם שמים' - זו מחלוקת קרח וכל עדתו, הוה ליה למימר 'ושאינה לשם שמים' - זו מחלוקת קרח ומשה ואהרן. ומפרש הוא ז"ל, שקרח היה חולק עם עדתו, שהם בעצמם גם כן היו שונאים זה את זה, וכל אחד רצה להיות ראש, רק מפני שרצו לחלוק על משה רבינו ואהרן - עשו שלום לפי שעה. והוה מחלוקת קרח וכל עדתו - שבין קרח ועדתו היה גם כן מחלוקת, עיין שם בספרו הקדוש. והנה ארוחב ביאור ואוסף נוסף מש"ל; דהנה יש לדקדק במשנה הנ"ל, למה לא אמר המשנה 'זו מחלוקת בית שמאי ובית הלל', ולמה נקט 'מחלוקת שמאי והלל'. ונראה דנקט דוקא שמאי והלל, לפי ששמאי והלל חלקו לשם שמים דוקא, זה אמר הלכה כך היא - כך צריך להיות חכשטי כלה, וזה אמר לא כך, אלא כך היא ההלכה - וכך צריך להיות חכשטי כלה; ולא היה כוונתם לשום פְּנִיָה בעולם כלל, רק לשם שמים כנ"ל; לאפוקי תלמידיהם דהיינו בית שמאי ובית הלל, היה בנמצא ביניהם כמה וכמה שכוונתם היה לאיזה פְּנִיָה, שזה אמר שרבי שלי גדול ביותר ואיש האלקים, וזה אמר שרבי שלי גדול ביותר, והיה מעורב

בניאות וגדלות וכדומה פְּנִיּוֹת אחרות. והגם שהיה קיום למחלוקת שלהם גם כן - זה היה מפני שהיה במחלוקתם מעורב עם אמת, זה נתן קיום להחזיק המחלוקת שהיה קיום; אבל כולה לשם שמים לא היה כי אם מחלוקת שמאי והלל גופייהו, שהיה צלול וברור לשם שמים, על כן נקט התנא איוה מחלוקת שהיא לשם שמים זה מחלוקת שמאי והלל דוקא.

נמשך זה שלא היה במחלוקת קרח שום נדנד אמת, והלא קרח היה פקח גדול והיה לו לַעֲרֹב במחלוקתו כל שהוא מאמת והיה לו קיום זמן מה - זה בא מחמת שיעקב אבינו ע"ה ראה זה ברוח הקודש, והתפלל שלא יזכר שמו של יעקב במחלוקתם, כי ידוע שמדת יעקב אבינו ע"ה היתה מדת אמת (ש"ס), ואלו היה נזכר שמו של יעקב אבינו ע"ה - היתה חיזוק חלילה למחלוקת. וזה שפירש רש"י ז"ל ולא נאמר בן יעקב לפי שיעקב ביקש רחמים על עצמו דייקא שלא יזכר שמו במחלוקתו של קרח וכו' כדי שלא יהיה שום תעורבות אמת כלל, וממילא התבטל המחלוקת תיכף ומיד, כנ"ל.

תנ"ט במאמר הכתוב (פ"ט) חתן אמת ליעקב.

מאזור

פרשת קרח

ושבוע

תקנא

**בְּבַר דְמִתְבַּיֵּן: בְּהוֹאֵף אֵישׁ תִּבְנֶנָּה: כְּהַגָּם אֵוִיל מְחַרֵּשׁ חֲכָם יִחְשָׁב
שָׂוְיָא דְשֵׂתֶק תְּכִימָא אֲמָם שְׁפִתְיוֹ נְבֹן: יִחְאֲלְתָאוּהוּ יִבְקֵשׁ נְפַרְדָּא
הוּא מְתָרְשֵׁב דְרֻבְלֵי אֲרֻנְתָא**

שְׁפִתְהוּ מְתָרְבֵּן: אֲרֻנְתָא

(א) לַתְּאוּה יִבְקֵשׁ נְפַרְדָּא. מי שואל נפרד מאנשים על מלואו לו, שנאלץ (ישאלם) י' י' (א)

מקבילים שלא לנמול מעומיו, למלות לו ולעו ויחזק לו לטו לו כל כך הילוך, כל המקבל חוץ

הע סוף רוחו, וסוף כל מושיה יטגול, בין על סף נלוף נלמה, וסוף נמלה קלוגו צמי

ממנס מלה מרפמו, ולעומיו לרשויו כלום שפירד נקיוס וצמי מדרשות לא יטא עמו ומרפמי (יעיט

כח) אופם. ענין חזקה, וכמו אוסם אונו (ישע' נ' טו):

האילו שלא יוסף לרבר אולתו, המוריש זהו לחסם

יחשב, כי דבר גודל עשה: **אופם** הסותר שפתי האויל, רוצה לומר המחזיל אותו מאומיו יאור בבון, וכפל

הדבר במלות שונות: (א) לַתְּאוּה וַגַּי, תלמיד חכם הנפרד לפרוש לו החורה כי יבקש ללכת יאור ראות הלב,

ונה ככל מקום שעוסקים בתורה תגלה חרפתו, על כי מאז היה עמה פירש מהם:

יחשב: (א) לַתְּאוּה, **אָא**, שנים דבקם, למי' לחארה כמו בעבודה נפרד. הנה הנה הנפרד מקומם לבקש

רבנו יונה

כי דבר על הדברים שהוא יודע וצפונים ביו: כח]גם

בבקש דעת, ופסק טו, ועל ידי המרה הזאת למד

החכמה ואסף את תבואתה: **אופם שפתי**. מי שהוא

לוחריש לשמות, כי אם חררש יחריש לא תחשב סוגי שפתי יחשב נכון, כי מרת הבון כאשר חפץ

לו לקוצר בינה, אבל חכם יחשב, כי יאמר כמות

לדבר ולהגיד דעתו, כי השמחה לאיש כמענה פיו,

החכם נמצא, כי דרך החכם להטות אוזן ולהחריש

יסגור שפתי וימשול בידיו מענות עד אחרי המתון

והמתשבה: **אֲלַתְּאוּה יִבְקֵשׁ נְפַרְדָּא בְּכָא תוּשִׁיה**

מדרשי חז"ל

נפרד דכתיב ויפרדו איש מעל אחיו, וכל תרשיה יתגלע,

שנתגלה קלוגו בבני כנסיות מדרשות, דתנן: עמוני

ומואבי אמוריי, ואיסורן איסור עלם. (מדר מג:)

**קַבֵּב לְצִדִּיק לֹא-טוֹב לְהַפֹּת גְּדִיבִים עַל-יִשְׂרָאֵל: כִּי-הוֹשֵׁד מַלְיָ דְיַעֲבֹב
בִּיחֻשְׁךָ אֲמַרְיוֹ יוֹדַע דְּעַת וְקֵר וְקִרֵּי: וְקִרְיָ-רַחֵם**

רש"י

האיק, כי לא טוב נעניו לננוס חלס: דְּהַבּוּת מַקּוּס אַחַר (ישעיה נב ט) וליע נעיס יען

גדיבים עליו יושר. להכות הטומם שנים שסיו והוא על נעיס יקוס, נמלא נדע על נעיס:

נעיס עליו יושר, שנאלץ (מ"א י"ט) והשלימני (ס) חושיך אמריו, מי שהוא יודע דעת לעו

בשאל שעתם אלפים כל הנכסים אשר לא כרעו מניס מניס: יקר רוח. מועד נעיס, איש

לנעל: נדיבים עליו יושר. לוגמת הלמור

מצודת דוד

כל כן צדק, עד אשר גם יענש לצדיק על צדק.

ותמיד להכות נדיבים על מעשה הישר, כי בעיני

לוע חושב: (כז) חושיך אמריו. המונע דברים בטלים הוא יודע דעת: יקר. מי שרוח פיו הוא יקר וחשוב

אבן עזרא

לכות על השחרו שיקח רשע, ואחרי כן יענש

הצדיק, וכן הוא לעונש הצדיק ביינו כל טוב

העונש, כי שם הפועל הוא מתאר כשם דבר, ולא

טוב להכות הנדיבים על ישרם: (כדכח) חושיך, גם.

שוב דְּהַבּוּת נְדִיבִים וְגַי. הצדיק הפלחו נשמעת,

כאשר כתיב (לעיל טו ט) תפלת צדיקים ישמע. והנה

ביו לבד ולענוש. על כן אמר כי לא טוב לצדיק

לענוש לאשר יחטא לו, כי מן הראוי לצדיק לחול

להעביר על עוונות: דְּהַבּוּת וְגַי. דרך הנדיבים

למשל כעם וכדים להכות ולהקם מאשר יחטא להם.

על כן אמר כי לא טוב אשר יכו הנדיבים וינקמו מן

החוטא להם, גם אם כן הכות האיש אשר חטא להם

מן הראוי ומן הדין ומן הישר. אף גם זאת לא טוב

לנדיבים להכות ולהקם אפילו על הישר, כי הנה

בנדבת לבם חוננים וכספם וזוהבם וגומלן סדר בגופם

משלי יח

קא

יִחְפֹּץ כְּסִיל בְּתַבּוּנָה כִּי אִם-בְּהַתְגַּלּוֹת לִבּוֹ:
ג. כְּבוֹא רָשָׁע בָּא גַם-בּוֹז רָעַם-קִלּוֹן חֶרְפָּה:

רש"י

למאות לבו ולרו הרע הוא רחף וסוף: בכל תושיה יתגלע. צין כמסמס מגלה מרפסו. ורבותיו דרשוהו צלוט שנפרד מאצרהס על מאות לבו שנלמד (בראשית י"ג) ויצמר לו לטע את כל ככר ירדן כל המקרא הזה על שום יואף נאמר וסופו נתגלה קלנו כמני כנסיות ונצמי מדרשות לא יעל עמומי ומואצי (דברים כ"ג): (ב) כי אם בהתגלות לבו. כי אם כגלוי לבו הוא ספן לגלות מה שנלצו: (ג) ועם קלון. מנזא

רבינו בחיי
פרק יח

הרחף אחר התאוה הכל בורחין ממנו:

א. **לְתַאוּה יִבְקֶשׁ נִפְרָד בְּכָל תּוֹשִׁיָה יִתְגַּלַּע.** יאמר כי מי שרודף אחר התאוה ומבקש אותה, ימצא עצמו נפרד, כלומר יחיד שלא ישאר לו ריע, שהכל בורחין ממנו ומסתלקים מעליו לרוע הנהגתו, והנה זה בועט ומגלה פנים בתורה, זהו בכל תושיה יתגלע. (קדושים ט) L

המתאוה לתוה צריך להתיחד עם שכלו:

התורה צריכה התבודדות, הוא שאמר שלמה **לתאוה יבקש נפרד** וגו', ונראה לי פירוש, כי מי שמתאוה לתורה יבקש שיהי נפרד ומתבודד, כי זה מתנאי הלמוד להיות לפעמים נפרד מן החברים מתבודד ומתיחד עם שכלו, ואם עושה כן, בכל תושיה

ילקוט פירושם

בכל מקום שעוסקים בתורה תתגלה חרפתו. לא יחפון כסיל בתבונה — הכסיל אינו רוצה להוסיף כינה על מה שבדיו. כי אם בהתגלות לבו — כרצונו רק להתראות שהוא יודע בכל חכמה. כבוא רשע — לעולם בא גם כונו — כי דרכו לבנות בני אדם. ועם קלון חרפה — עם הקלון והכזיבון

משלי יז

200

רוּחַ אִישׁ תְּבוּנָה: כח גַּם אִוִּיל מַחְרִישׁ חָכָם
יִחַשְׁבֵּ אָטָם שְׁפָתָיו נְכוֹן: יח א לְתַאֲנָה
לִבְקֶשׁ נִפְרָד כְּכָל-תּוֹשִׁיָה יִתְגַּלַּע: ג. לֹא-

רש"י

(כו) חושך אמריו. מי שהוא יודע דעת מינו מנצה נדברים: יקר רוח. מונע דברים איש תבונה:

יח (א) לתאוה יבקש נפרד. מי שהוא נפרד מהקב"ה שלא לשמור מצויו רבינו בחיי

ישבחו החכמים מדת השתיקה, ואמרו במסכת אבות (פרק א') ר"ש אומר כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה, ואמרו (פסחים צ"ט א) יפה שתיקה לחכמים קל וחמר לטפשים, ומרוב גודל מעלת מדת השתיקה אמר שלמה (בסמוך) גם אויל מחריש חכם יחשב, ואמרו חכמי המוסר אם הדבור כסף השתיקה זהב, ועל כן אמר שלמה בכאן חושך אמריו יודע דעת, יאמר כי החושך אמריו מופת ועדות על הדעת, וכן יקר רוח, והוא האיש שאינו מגלה דעתו ומוציא כל רוחו במהרה אלא ביוקר, כענין (שמואל א, ג, א) ודבר ה' הי יקר בימים ההם, הוא אות שהוא איש תבונה, והענין במניעת הדבור, לפי שהדיבור ההוא מצד הנפש ועמו יש לאדם יתרון על שאר בעלי חיים, וכיון שכן אין ראוי להוציאו אלא במשקל ולצורך גדול שיהי תועלת הגוף או תועלת הנפש [וכו']. ועל כן הזהירנו שלמה על זאת שיהי האדם חושך אמריו, ושיהיה יקר רוח בכל דבריו, והודיענו כי זה עדות על הדעת והתבונה. (שם רשות ז).

ילקוט פירושם

גם: יקר רוח איש תבונה — מי שרוח פיו יקר וחשוב ימנע בהם (בדבורו) הוא איש תבונה. גם אויל מחריש חכם יחשב — מחריש — משתיק, כלומר, מי שמשתיק את האויל, לחכם יחשב כעשותו דבר גדול, וכן אומנם שפתיו האויל שיהיה לדבר אוילות — נכון — האיש הזה נכון הוא. וכפל הדברים.

לתאוה יבקש נפרד — הנפרד מלימוד החכמה והולך לבקש ולהשיג תאוותיו. בכל תושיה יתגלע —

ה'תש"ז כ"ב ח' אדר ב' תרצ"ד א"ת

תבואה

ויחי

אדר פרי

רטי

אמלקים ציעקב ואפסנים צישראל שיהיה על הכלל ולא יזיק נפשו אמת.

*

אז יאמר, דעה ככל דור ודור נמשכו גדלים וקיימים מלכות, ויוכל לזהות לדמותן הגדלים וקיימים מנעולין אם הדינים ולכן ממכתם שכל עם הדינים ממגברים בלתי, מלוה עליו להסקיף כל עם טומרות ודינים מחדשים, ועל דרך (אבות פ"ג מ"ה) כל הכתוב עליו ועל מורה מעציון ממנו ועל מלכות ועל דרך מלך. וזה אמלקים ציעקב ואפסנים צישראל שנעשה מהם דינים מחדשים, ודוק (עי' ט"ו אה"ר בשם רש"י א"ת).

*

אז יאמר, דעה הקדושה היא הכל נאמדות אמת אף של מדה היא משונה ממציו, מכל מקום כולם מסמימים זה לזה, ובמנכר לעיל (ר"ה שש"ז), והוא כמו מצוי האלים של אמת משונה ממציו ואפילו הכי הכל האלויין אמת האלוי, כמו הרי שמשונה מהכלל, שנה יס כח המעשה ומה כח האלוי, מכל מקום הרכות והאלוי שבהם הוא אמת. והוא במינת יעקב שהיא הצריח המכין שמנצחין מן הקצה אל הקצה, והי"י שבעי יי הם כל אחד מדה צפני עלמו ויעקב מנצחם, אמנם הפסוקא שחלה הוא צפירוד של מדה ומדה הוא צפני עלמה, ואפילו אם המדות הקדושות צריכין לעשות אותה לין ח"ו, ונדלא צריכין מולם להפכים, מכל מקום הוא כמו האלים השווים אותו לצד מר לרשואה, שאף של אדם מנצחים ליה מכל מקום לין לנו שלם עמו רק ששונה

אדר פרי

ויחי

ממלא ג"כ שממרים, והיין למד וממרים אצל צמקוים לין שום פסולה והכל טוב, והנה הקדושה ידוע שהכל הוא חזונו אמת, הם שם ממולקים מנצחם, זה נאמר (תהלים צ"ד ח') יחד הרלים

על דהיינו האלות וניין שמת רבה פ"ד ח"א, אצל אמת נטוה ללד מלמו מכל מקום אלו צריכים. אמנם מה שהוא מטיטולא מכל לין אלו צמקוים, כמו שכתוב בספר יום כלילין (סוף ספר ילקוטי שישנה ד"ה אהה שחלקת שחיא לשם שמים) על (אבות פ"ה ט"ו ק"ב) ועל דהיינו שהוא עם העדה על היו ממולקים.

אמר שמעון ולוי אמנים, הם שם מציערוא לדינא מכל מקום מאמר שם עם צריכים אם כן הם נדלא מכל הקדושה, על כלי חמם מנצחיהם, שזה הוא רק כמו הצריכים, לן אמלקים ציעקב ואפסנים צישראל, למלך צמקוים (שחר טוב מומר י') כשהפסוקא צ"ח ג' וורה על ישראל לין מלךהקין ככל צדקה לביטוי להם, ועשה עמהם לפנים מצדדים, דהיינו צדק מכל אם נגור פסוקים להכות אותם מאה מנצלים, כופל המצל על מאה ועמו להם רק הכאה אמת, מ' שגור והלך עליהם הר כובד מאה כפלים, עומן את הכה לנצחיהם קטנים וזרק עליהם, ונמלא פסוקים גורמו והם לא מוקן, והם אמלקים ציעקב ואפסנים צישראל שלא ינצחו ולא יזיק לם מ"א.

הצרכה, דאם מאמר דניול צמר המעשה, זהו כן פחו כמים אל מומר, ולא מאמר צ"ח צמר המעשה אם כן ממעטו ג"כ היה ליה כחל ויוסף, ויוסף הוא הצבור, ונמלא ללצריכים ל"י עשמים הי"ל

*

ובדוק יזין ג"כ המלך (בראשית רבה פ"ד ט"ו) על הספוק (בראשית ל"ד י') ונאמר אומר, למה וישאו אומר כרי שיקרע הם לפניהם, דהיינו למה קירב אם יוסף את משאל צ"ח, אלא אמרו מו"ל (שב"ו ט"ו) שיהיה לעולם אל ישנה אדם צנו לין הנגים רק לגור שהמטענה הוא העיקר, והנה (המחמא בשם י"ג) נשעה ציעקב משה רבינו ע"ה לנאום הים ענין אל ים אה קשים ממר, והשני לו משה רבינו ע"ה ישראל עלו צמקוים ממולה, והנה על ידי נאמן נמלע שהמטענה הוא העיקר, לן נלקח ממנו הצרכה ונמלה ליוסף, ועל ד"ה נקרע הים, זה המחמא ק"ד ב') הים למה וינפ מה ראה אורנו על יוסף ראה (ילקוט תהלים קי"ד רמז תתצ"ח).

דהיינו שרמה שהמטענה הוא העיקר, ולן נרמו בו פחו כמים, מאום צריכו להם מומר, שעל ידו נקרע הים, ודוק (עי' לשל פ"ו רש"י ד"ה וישאו).

*

ל שובעין ולוי אהים כל האם פבורתה וז' אהרן אפס כי עז וגו' אחליק ביעקב ואפסנים בישראל, הנה מנאל צמקוים הקדושים ללעולם הצריח דינים ממשכין מנהם, והנה נאמת שם לין דין כלל רק כולו רמזים והכל טוב שם צמקוים, כמו שנצחין שאלן ניכר צהם השמרים רק כשולאליס ונעשה י"ן.

והיה כל אחד ממר ודוג על מציו כמו על עצמו, דהיינו שיהיה אהבה וחסוה צישראל זה לזה, ועל ידי זה יצו לנאולה צמחיה צימיוו אמן.

פדן כמים אל חורר כי עליה משבבי אברד וגו', והנה מנאל צוהר הקדוש (ח"א ר"ל"ז י"א) דלן נלקח מלאוין הצרכה, משום דממטב יעקב אצ"ח היה על רחל ויוולד ממנה את יוסף, רק שלן המלך אומה נלאה, עיי"ש, והנה ללאורה קשה הלא הכמור אומר טעם אמר כנאמר פחו כמים וגו' (עיי' בראש"ט), אמנם י"ל דה"י טעמים עולים נקנה אמת, דהנה נלאמת אמרו מו"ל (שב"ו י"ד י"ב) כל האומר לחוין חסא חינו אלא עונה דלעוין אמו מצע, אם אמות אמי צרכה לאמי שפחה אמות אמי כפיה צרכה לאמי, ענין שם צמקוים שנת, והנה ללאורה קשה הלא על כל פנים נגר אצ"ח חסא, וכיצוד אצ קורס לכיצוד אים.

אמנם י"ל דזה גופא הוא כוונת הגמרא, כיון דלעוין אמו מצע אם כן חסא ימין שירכה לקיים כיצוד אם לוא יקיים כיצוד אה, אלא ודאי שהוא מצע אלא יעז זה לאצ"ח, ואלרבה יומר יהיה ניסא ליה נלאה, משפחה רחל, ואם כן צמקויה לא מטא לחוין כלל כי ממעטו היה לטובה, רק צמקויה חסא, כיון דמכל מקום עשה אלא לפי לחן אצ"ח, אמנם לחוין יוכל לחך את עלמו שכול מקום ממעטו היה טובה, והכל חולך אמר הממטב, ולן בא עליה יעקב אצ"ח כמורם ממה נאסך לין מגיש לן

רבי צבי הירש
אגרא
דכלה
קלח

אגרא

פרשת קרח

דכלה קלח

יחידה מכל ישראל, ולהחזיק דבריו לקח עמו
התן ואבירים וכו' בני ראובן, לחזק קושייתו
באם הגדולה ראויה להכבוד הלא הם בני
ראובן כבוד ישראל.

ויש לפרש שגזירות הכתוב ויקח קרח קאי על
סוף הפסוק בני ראובן, ותבין הגזירה
ויקח קרח וכו' דתן ואבירים וכו', הם אשר
לקחו בדברים את בני ראובן, שרוב הנקודות
היו מבני ראובן שכיניהם וכמו שאמרו רז"ל
וכמו שפירש רש"י.

או יאמר, ויקח קרח וכו'. עפ"י מה
ששמעתי דרך דרוש ע"פ שאמר דוד
שמהו נפשי כי חסיד אני ותהלים פו א, הנה
הקושיא מפורסמת ממה נפשך אם הוא ראוי
לשמירה מצד חסידותו בודאי השי" לא יקפח
שכרו, ובאם וכו'. ושמעתי שהוא על דרך
מאמר רז"ל אם פגע בך מגול זה משכחו
לבית המדרש נסוכה בבין, והנה למה אמר
משכחו ולא אמר כפשוטו למוד תורה. אך הוא
היצר מסיחו לדבר עבירה באומרו לו
כפיתוייו שהוא מצוה, ועל כן עצה היעצה

להשכיל להטיב פי' אינו עושה תשובה כי מי עושה
תשובה על עשיית מצות און יחשוב על משכבו בחלו
מפתחו הצה"י שתתפלל שיעזור לו ד' עבור אותן
מצות אבל באמת היצב על דרך לא טוב וכו'. וכפי
הולדות יעקב זוסר פ' כי תשא ד"ה ונבאר משנה וכו'
כתב בשם הבבב"ט פי' המשנה קודש שחיתות
בצפון וקדשים קלים שחיתותן ככל מקום שהיצה"י
בא אל הת"ח בדמות יצר הטוב לעשות מצוה משאי"כ
להמוני עם. וביתו ביאר כתב בסי' תורי וזה (להבגיד
ר' בנימין מזאלאין מהלמדי המגיד מולאשבוש) פ'
דברים עה"פ רב פ' לם סב את הנה הזה, שמעתי בשם
מהרר נתמן קאטויר קדשי קדשים שחיתן בצפון
היה"י מסיח אדם לעבירות חמורות וכשהאדם צדיק

ביאור הצבי הצדק

פרשת קרח

המחלוקת הזה היה כפי הנראה למצוה, שה
מתאוה קרח ועדתו לעבור עבודת כהן
בקרבנות, והנה הסימן על זה אם הוא בא
מצוה או אם הוא מתרמית היצר הוא כשיב
האדם בעצמו, אם גדלה תשוקתו כל כך לש
המצות ג"כ לאותן העניינים שהם בודאי מצו
כגון ציצית ותפלין ותורה, אזי הוא טוב. א
אם ראה שאינו משתוקק כ"כ לשאר המצות
יבין לאשורו שהתשוקה הזאת שמרמה בדיעב
לאותו ענין הנרצה לו למצוה הוא מפת
היצר להפילו במכמורת, ותחתיה תעמ
הבנות, כך קבלנו וכשיבחוץ האדם ז
באמת, האמת אהוב יותר ויתרחק (אפילו
מהמצוה שנרמית בדיעבדו כיון שמבין באמת
שהוא לשם איזה פניה. והנה אילו התייחס
עצמו קרח ועדתו עם יעקב שמדתו אמת כניל
או היה משים מדת האמת לנגד עצמו והיה
מתבונן באמת שאין כוונתו למצוה רק לשם
כבוד ופניה. וזהו ויקח קרח בן יצהר וכו',

שלקח לעצמו רק היחוס עד לוי (שהיה חסיד
שבחסידים), מזה שפט שצריך לדרוך אחד
המצות הגם על מה שלא נצטוה, ושכח עיקר
היחוס שהוא יעקב שמדתו אמת ונב"ל. וכן
דתן ואבירים ואון בן פלח לא התייחסו רק עד

אוקמה, לא ליבני ליה לבר נש לאעלא לבי כונשנא
אלא אי אמלין בקדמיתא באברהם יצחק ויעקב בנין
דאינון תקינו צלותא לקמי קבי"ה, ה"ה ואי כבוד
חסדן אבא ביתן דא אברהם, אשתוחה אל היכל
קדשן רא יצחק. ביראתן דא יעקב.
(ח) כמ"ש (דברים לג ח) וללוי אמר תמיד ואירץ

ביאור הצבי הצדק

7

ויקח קרח וכו'. הקושיא מפורסמת מה לקח,
וי"ל על פי פשוטו שלקח מקח רע
לעצמו נסתודד קטן בחושבו שהוא ייחסן
גדול ויש לו זכות אבות על כן מלאו לבו
להתקומם נגד משה. וז"ש ויקח קרח, לעצמו
ולדעתו שהוא בן יצהר וכו', ולא אמר בן
יעקב שאילו העלה ברעתו שהוא גם בן בן
יעקב אי היה נזכר במדת אמת שהוא מדת
יעקב תתן אמת ליעקב נמיכה זכ, וכשמתבונן
האדם במדת אמת הוא מבין שפלולתו ואו לא
היה בא לירי מקח רע כזה, ובהו משמיענו
התורה שלא יסמוך האדם על זכות אבותיו
להתגאות ח"ו, רק יאמר אם אין אני לי מי לי
(נבות פ"א יח), אברהם לא הציל את ישמעאל,
יצחק לא הציל את עשו, אבל בהתייחסם על
הדוכן לעבוד עבודתו ית"ש, אמר בן ישראל,
להורות שכבוא האדם לעבוד עבודתו ית"ש
הוא האמת להתייחס עם אבותיו כמ"ש בזהוה
שצריך לאמלא באבחון, והבין.

7

או יאמר, ויקח קרח בן יצהר וכו' בני ראובן.
יש לפרש ענין הלקיחה הוא, הנהגה היצר
הרע זה דרכו כל היום לפנות האדם לעשות
עבירות באומרו שזה מצוה, והמשכיל יתבונן
על זה שהוא מתרמית היצר ותחבולותיו, והנה

(ו) עיין דבר"י פ"א ג.
(ז) זוה"ק ח"א י"א ע"א ובצפרא כד קם מערסיה בעי
לברא למאריה ולמעיל לביתיה ולמטנ קמי היכליה
בוהלו סניא, ובתר כן יצלי צלותיה ויסב עיטא
מאינון אבתו קדישין דכתיב ואני כרוב חסדן אבא
ביתן אשתוחה אל היכל קדשן ביראתן, והכי

שהוא היה הראש והכתר לבחינת הצדיקים, ככל בית המקדש לא היה בנין עצים ואבנים כלבד, רק שעל ידי התחברות בני ישראל, שכל איש ישראל יש בו איזה חלק, וכמו

שכתוב (עמס ט, ט) בונה בשמים כו' ואגודתו על ארץ קנען, וכתיב (תהלים קפב, ג) ירושלים הבנויה כו' וקנען, ונעשה בנין למטה על ידי

נפשות בני ישראל, שיש בכל אחד את או נקודה כמו שכתוב (שעיה מג, ז) כל הנקרא בשמי כו' וקנען, וזוהו נקרא לשם שמים, שיחול על הכנסיה שמו יתברך, כמו

שכתוב (תהלים קמז, א) אם ה' יבנה כו'. ועל ידי בנין המקדש נחצלו להיות

דבקות לנפשות בני ישראל בעולם העליון, כמו שכתוב (שם קפב, ד) ששם עליו כו' וזוהו חז"ל (סוטה לה, א) בפסוק (מפריב יג, ל

וכושי) עלה נעלה, אפילו אומר עשו ישראל נתקיים אחר כך בבנין המקדש וקנען, וזוהו הבנין ודאי היה דבר גדול וקנען, רק

דכתיב (יא, ה) ונעשה לנו שם קנען, ולא היתה כנסיה לשם שמים ולא נתקיים קנען, וכבני ישראל נתקיים אחר כך בבנין המקדש וקנען, וזוהו

הבונה כו' וקנען, ונעשה לנו שם, ככתוב בספר זוהר בפרשת בארשית דף כ"ה ע"ב, וז"ל הוזה"ק שם: ואינו מסטרא דאלין דאומר בתין (א

ז) הבה נבנה לנו עיר ונעשה לנו שם, ובנין בתי כנסיות ומדרשות ושו"ת בתין ספיר תורה ועשרה על רשיו, ולא לשמא דה', אלא למעבד לון שם, ודא הוא דכתיב ונעשה לנו שם, וע"ע זוה"ח יתרו לא, א.

[קנען] ע"י לעיל הערה סה. [קנען] ע"י לעיל הרמ"א סוף ד"ה הג' משניות. [קנען] ע"י במד"י טו, יח: הבונה בשמים מעליותיו ואגודתו על ארץ יסרה (עמס ט, ט) למה הדבר דומה לפלטרן שהיתה בנויה על

גבי ספנות, כל זמן שהספנות מחוברות, פלטין שעל גביהן עומדות, כך הבונה בשמים מעליותיו, כביכול כסאו מבוסס למעלה בזמן שישאל עשוין אגודה אחת, לכן נאמר הבונה בשמים מעליותיו, אימתו ואגודתו על ארץ יסרה.

[קנען] "ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחידיו", וע"י ירושלמי חגיגה פ"ג ה"ז: בעיר שחברה לה יחידיו, עיר שהיא עושה כל ישראל לחברים, וע"י ויגש תרסי"ז. [קנען] ע"י במד"י טו, יח: הבונה בשמים מעליותיו ואגודתו על ארץ יסרה (עמס ט, ט) למה הדבר דומה לפלטרן שהיתה בנויה על

גבי ספנות, כל זמן שהספנות מחוברות, פלטין שעל גביהן עומדות, כך הבונה בשמים מעליותיו, כביכול כסאו מבוסס למעלה בזמן שישאל עשוין אגודה אחת, לכן נאמר הבונה בשמים מעליותיו, אימתו ואגודתו על ארץ יסרה.

ד"ה במדרש נוגה: שמעתי מפי א"י ז"ל בשם הוזה"ק בפרשת שמות, כי יש לכל איש ישראל את מדרשו כבודו, כמו שאיתא (ע"י זוה"ח שו"ש פ"ג ב' ע"א) רבוא אוהיות כבודו וס רבוא נפשות בישראל, וכל תורה שמתוהי של הקב"ה ורוח"ק יתיר מ"א, ועל זה כתיב (שעיה מג, ז) כל הנקרא בשמי ולכבודו כו', שבני ישראל נקראו בשמו יתברך, ולכן מוטל עלינו להרבות כבודו, וע"י זוה"ק בא מב, א: דכל חיזין דאינון חיות הקודש, באוהוין רשמי קדישא אלקריא, ודא הוא דכתיב כל הנקרא בשמי ולכבודו בואוהוין, אפילו כו' בנין דאחבריא כהוין, ולית בריאה דלא אתרשים בהאי שמי, בנין לאשמדועא למאן דברא ליה, והאי יידי איהו דיוקנא דישת דכל בנין, ה' דיוקנא דה' אצבעאן דימינא, וה' דשמאלא, ה' דיוקנא דגופא, וע"י מה שכתב רבינו בעתיקות ד, א ד"ה תימטלכילם: דיש בכל איש ישראל כ"ב אוהיות חתרה כמ"ש

ות"י עולם נעס... וכשמקנינים עצמם כראוי אז מאיר בהי' עצמות שלו, והם אוהיות חתרה חתרה הקב"ה כלב כל איש ישראל, דכתיב (ויח"ס ט, ט) כי שם ה' נקרא עליך, וכן כתיב ושמן עלינו קראת, וע"י זוה"ק יתרו (ע"י שפת הגדול תרמ"ז: אמר תרמ"ז ד"ה בענין) שעל ידי השבת זוכין גם כן למקראי קודש.

וזה שכתוב (ו, א) אוהך ראיתי צדיק כו' בדור הזה, דהיינו בעת הבריאה ראה הקב"ה שהוא יהיה צדיק דור הוזה"ק, ולכן לא כתיב כאן תמים, כי התמימות הוא שלימות האדם למטה שאינו משתנה מאותו חלק המיוחד לו בעת הבריאה וקנען, וככאן הכתוב מדבר מחלק שרשו, שראה הקב"ה אותו מתחילתו, כמו שכתוב 'אוהך' ראיתי, הוא ה'אות' שלו, שהצדיק הוא אות ועדות על הבורא יתברך:

בענין דור המבול והפלגה, ההפרש ביניהם, שדור המבול היו נמשכים רק אחר הגשמיות והגוף, ולכן נאבדו לגמרי, כמו שכתוב (איוב ד, כא) ימותו ולא בחכמה וקנען, ודור הפלגה היו מתחכמים יותר מדאי, ולא החזיקו באמונה מחמת החכמה, והיה החטא בשכל ונפש, דכתיב (יא, ט) הן עם אחד כו' שהיה להם כח האחרות ולשון הקודש וקנען, ובאמת כל החכמה תלוי ביראת ה' כמו שאיתא (אבות פ"ג מ"ט) כל שיראת חטאו קודמת כו'.

ועל כ"י אלו נשאר כבני ישראל ב' אותות וקנען, אות המילה שחתם בכשרינו הוא שלא להיות נמשך אחר הגוף לגמרי וקנען, ואות תפילין ושבת קודש הוא להתקשר ולכבס אליו יתברך כל החכמה והשכל:

ועל כ"י אלו נשאר כבני ישראל ב' אותות וקנען, אות המילה שחתם בכשרינו הוא שלא להיות נמשך אחר הגוף לגמרי וקנען, ואות תפילין ושבת קודש הוא להתקשר ולכבס אליו יתברך כל החכמה והשכל:

ועל כ"י אלו נשאר כבני ישראל ב' אותות וקנען, אות המילה שחתם בכשרינו הוא שלא להיות נמשך אחר הגוף לגמרי וקנען, ואות תפילין ושבת קודש הוא להתקשר ולכבס אליו יתברך כל החכמה והשכל:

ועל כ"י אלו נשאר כבני ישראל ב' אותות וקנען, אות המילה שחתם בכשרינו הוא שלא להיות נמשך אחר הגוף לגמרי וקנען, ואות תפילין ושבת קודש הוא להתקשר ולכבס אליו יתברך כל החכמה והשכל:

ועל כ"י אלו נשאר כבני ישראל ב' אותות וקנען, אות המילה שחתם בכשרינו הוא שלא להיות נמשך אחר הגוף לגמרי וקנען, ואות תפילין ושבת קודש הוא להתקשר ולכבס אליו יתברך כל החכמה והשכל:

ועל כ"י אלו נשאר כבני ישראל ב' אותות וקנען, אות המילה שחתם בכשרינו הוא שלא להיות נמשך אחר הגוף לגמרי וקנען, ואות תפילין ושבת קודש הוא להתקשר ולכבס אליו יתברך כל החכמה והשכל:

ועל כ"י אלו נשאר כבני ישראל ב' אותות וקנען, אות המילה שחתם בכשרינו הוא שלא להיות נמשך אחר הגוף לגמרי וקנען, ואות תפילין ושבת קודש הוא להתקשר ולכבס אליו יתברך כל החכמה והשכל:

ועל כ"י אלו נשאר כבני ישראל ב' אותות וקנען, אות המילה שחתם בכשרינו הוא שלא להיות נמשך אחר הגוף לגמרי וקנען, ואות תפילין ושבת קודש הוא להתקשר ולכבס אליו יתברך כל החכמה והשכל:

ועל כ"י אלו נשאר כבני ישראל ב' אותות וקנען, אות המילה שחתם בכשרינו הוא שלא להיות נמשך אחר הגוף לגמרי וקנען, ואות תפילין ושבת קודש הוא להתקשר ולכבס אליו יתברך כל החכמה והשכל:

ועל כ"י אלו נשאר כבני ישראל ב' אותות וקנען, אות המילה שחתם בכשרינו הוא שלא להיות נמשך אחר הגוף לגמרי וקנען, ואות תפילין ושבת קודש הוא להתקשר ולכבס אליו יתברך כל החכמה והשכל:

ועל כ"י אלו נשאר כבני ישראל ב' אותות וקנען, אות המילה שחתם בכשרינו הוא שלא להיות נמשך אחר הגוף לגמרי וקנען, ואות תפילין ושבת קודש הוא להתקשר ולכבס אליו יתברך כל החכמה והשכל:

ועל כ"י אלו נשאר כבני ישראל ב' אותות וקנען, אות המילה שחתם בכשרינו הוא שלא להיות נמשך אחר הגוף לגמרי וקנען, ואות תפילין ושבת קודש הוא להתקשר ולכבס אליו יתברך כל החכמה והשכל:

ועל כ"י אלו נשאר כבני ישראל ב' אותות וקנען, אות המילה שחתם בכשרינו הוא שלא להיות נמשך אחר הגוף לגמרי וקנען, ואות תפילין ושבת קודש הוא להתקשר ולכבס אליו יתברך כל החכמה והשכל:

תהו ודור המבול שנמשכו אחר תאוות הגופניות, שעליהם נאמר (שם פ"ד מ"א) התאוה מוציאה את האדם מן העולם, שהם היו חומריים ממש כבהמות.

אחר כך נתקן העולם, ונאמר (ט, א) ויברך אלקים את נח כיון רובו כיון, פירוש, שבזמן המבול ניטל כח הבריאה, והיה צריך אחר כך לתת מחדש חיות לכל הברואים^(קמ"ב), וניתן אחר כך במאמר אחד-קמ"ג, לכן אחר כך התייר הכעלי חיים לבני אדם (ט, ג. סנהדרין נ"ט, ב). שנתקן בסדר האחרות להיות הכל בטל לשרשו, עד שהאדם מאסף כל הברואים. ועל זה הקשו חז"ל (אבות ש"ט) כי היה יכול מקודם להיות הבריאה במאמר אחד, ורק רצה השי"ת להיות נמצא ב' הבחינות: עשרה מאמרות, ומאמר אחד, כנ"ל.

לדונה אחר כך דור הפלגה לקלקו גם בחינת האחרות, כמו שכתוב (יא, א) שפיה אחת ודברים אחדים כיון, וחטאו בזה גם כן, אכן חטאם היה בחכמה כמו שאיתא בזה"ק (נח ע"ה, א; ע"ה, א). לכן בעשרה דורות ראשונים נאמר עד שהביא עליהם מי המבול כנ"ל, שהיו כבהמות, ונאמר (איוב ד, כ"א) ימותו ולא בתכמה^(קמ"ג). אבל בדרך הפלגה איתא שבא אברהם וקיבל שכר כולן, נראה שהיתה בהם הכנות

[קלח] ז"ל הוזה"ק: תלת שמות לשמנתא כנוונא דרוא עליה נפש רוח נשמה... כדון שריא עליה נשמה דרובא עלאה קדישא... אמר ר' יהודה אי הכי הא כתיב (י"ב, כ) כל אשר נשמתו רוח חיים באפיו (מכל אשר בחיבה מתן). אמר הכי הוא דרואי, דדא לא אשתאר ביה מכל אינן דדוה ביה נשמתא קדישא. כגון תנוך יד וכלתו צדיקים, בנין לאנא על ארעא דלא ישתצי בנייתיה, דדא הוא דכתיב כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחיבה מתן, כבר מתו ואסתלקו מלמא, ולא אשתאר מנהון מאן דינן על עלמא בהווא זמנא. [קמ"ט] ע"ע לעיל תל"ג ד"ה בזה"ק. [קמ] הובא לעיל הערה צ"ה. [קמא] ע"י ד"ק שם: ויברך אלקים, אף שכבר היו ברוכים בחיולת הבריאה, עתה היה להם כחחילת הבריאה, כי נחדש העולם אחר שהיה חתו ובהו, שהיו נתכסה כל הארץ במים, והבריכה מה שאמר להם פרו ורבו. [קמ"ב] ע"ע לעיל תל"ח, תר"מ ד"ה במדרש. [קמ"ג] ע"י ב"ר לא, ה: ק"ץ כל בשר בא לפני (י"ט, ה), הניע זמנא להקצי... אמר להם הקב"ה אדם עשיתם שלא כשורה, אף אני אעשה עמכם שלא כשורה, דדא הוא רבתי

ברש"י (י"י) הרבה רוח והצלה לפני ולמה הטריחו בנין זה כיון אולי ישיבו כו'^(קמ"ד). הוא כענין הקושיא, מאי טעמא פתח בבראשית, משום כח מעשי

הגיד לעמו כו' (רש"י באשית א, א). כי באמת הצדיקים הם מושרשים למעלה מהטבע, וכמו שיהיה לעתיד, ורק השי"ת רצה שיתפשטו קדושתם בכל הטבע, כענין שאמר (פסחים פ"ג, ב) שישאל הם בגלות כדי שיתוספו עליהם גרים, וכן הוא בהתלבשות אור התורה בכל מעשה בראשית^(קמ"ה).

וכן היה עשיית התיבה, חיבור מכל הבריות, כדי שיוכלו גם הרשעים לבוא להתדבקת על ידי תשובה. ואף שלא מצינו שפעל בהם לשוב, נראה שהיה בהם הרהורי תשובה על ידי התיבה, (ואם כי לא יצא מכה אל הפועל, העייל על הגלגלים שנתגלגלו אחר כך כידוע בספרי קודש^(קמ"ו)). גם יתכן לומר, שכמה מהם עשו תשובה על ידי מעשה התיבה, והם

מדרך הטבע, לכן נאמר שהיה מתהלך בצדקו מאליה, שהוא למעלה מדרך הטבע כנ"ל^(קמ"ז).

נאיתא (זה"ק נח נ"ט, ב; תקי"ז ת' כ"א ג"ה, ב) נח הוא 'שבת', והוא כח הקדושה שבא מעולם העליין לעולם הזה להצדיקים, והוא הסעד ונשמה יתירה [שנאמר עליו ישלח עורך מקודש (חוליו"ג, א, קמ"ז)], וגם הוא שמירה פריסת סוכת שלום עלינו^(קמ"ח), והכל עזר וסעד משמים. וכח זה השיג נח, שהוא המנוחה והביטול אליו יתברך, וניחא זו עבד תולדות כמו שאיתא בזה"ק (נח נ"ט, ב) ובמקום אחר כתבנו בזה^(קמ"ט).

אבל האבות השיגו הימים טובים, שהם המשיכו קדושת יתירות במעשיהם הטובים, שהיו הימים הטובים תלויין בבני ישראל, כמו שאיתא (פסחים ק"ו, ב) ישראל רקשינה לזמנים כו', כמו שכתוב (ויקרא נ"ג, ב) אשר תקראו אתם כו'^(קמ"ט), אבל שבת קביעא וקיימא^(קמ"ז):

דבר. וע"ע רבנו יונה אבות פ"ב מ"ח ד"ה ר' יוסי הכהן חסיד. [קנט] ע"י לקיט' יהודה בפרשתנו (ע"י לח), שרבינו אמר בשם הח"י הרי"ם זצ"ל: שנת היה צדיק, אן אברהם אבינו היה חסיד, הפקידו הכל בעבור השי"ת, ואמר בזה"ל: י"ע האט אלץ אונעק געווארפן ווי א חסיד. [קל] ע"ע לקמן תר"ם. וע"י קדושים תל"ז ד"ה במדרש ישלח: והנה בשבת קודש יורד הקדושה לאדם, והוא ישלח עורך מקודש, הנשמה יתירה. וע"ע שם שנת תר"מ: במדרש ישלח עורך מקודש, דהוה ליה למירם עזר, ועורך משמע שיש לכל אדם עזר מיוחד. והענין הוא כח הנשמה, וה"ו אמרו חז"ל (בב"ב י"ט, א) אין לך עשב שאין לו מזל ברקיע ואומר לו גרל (ע"י לעיל תפנית פ"א, פ"ט), מכל שכן אדם שהוא למעלה מכל הברואים, ודאי יש לו כח עליין, והוא הארת הנשמה יתירה הבאה בשבת קודש לכל איש ישראל. [קלא] ע"י זוה"ק בראשית מתן, א. [קלב] ע"י לעיל תל"ג ד"ה בזה"ק. תל"ז ד"ה בזה"ק. תל"ז ד"ה אלה אלהות. [קלג] ע"י מתן, א. כה, א במשנה: אשר תקראו אתם, בין בזמנם בין שלא בזמנם. ובמקרא: אתם, אתם, שלש פעמים. אתם אפילו שנגזר, אתם אפילו מזינין, אתם אפילו מומטיין. [קלד] ע"ע לקמן תרמ"ז ד"ה במדרש, תרס"ג ד"ה ברש"י. וראה סידורו של שבת שורש א, ענף א, עלה א; קרשית לוי פסח ד"ה מה שמקשה התוס' (ע"י תפ"ט). [קלה] ז"ל רש"י: עשה לך חבת - הרבה ריח והצלה לפניו, ולמה הטריחו בנין זה, כדי שיראונו אנשי דור המבול עוסק בה ק"כ שנה, ושואלין אותו מה זאת לך, והוא אומר להם עתיד הקבי"ה להביא מבול לעולם, אולי ישונו וראה עוד תנחומא נח ה: סנהדרין ק"ח, ב; זוה"ק נח ס"ב, ב. [קלז] ע"ע בראשית תרמ"ה ד"ה במדרש ואהיה, תרמ"ז ד"ה ברש"י, תרנ"ה ד"ה כרש"י. [קלח] ע"י ע"ז חיים שער הג המצות פרק א; שער הפסוקים פורשת שמות בפסוק ויקם מלך חדש.

אחד. כדכתיב (במדבר כא, ט) הריב בסופה
 אהבה בסופה: זה הוא מלחמת ה' לשם
 שמים ומתחיל בפירוד ומסיים בחבורה ואז
 מתקיים כמו שכתוב: "והנה הללו המשיכו הברכה
 במרומי. והנה רשה רבינו ע"ה וארח המה
 הראשם הכוללים כל נפשות בני ישראל
 כמו שכתוב בגמרא: "ומדרש: מה טוב כו'
 שבת אחים גם יחד (תהלים קלא, א) כו' כשל
 חרמון כו' שם צוה ה' את הברכה (שם ט כו').
 כמו שבית המקדש היה הברכה לכל
 המקומות כן אחים הללו המשיכו הברכה
 לכל בני ישראל, וכתוב גם יחד הוא כשכל
 בני ישראל נתאספו והיה האחדות בהם אז
 חל עליהם הברכה משני צדדים כמו אז
 כדכתיב (שה"ש ה, ט) שני שוירי כו', וגם זה
 אמת כי בכל עת שיש אחדות בבני ישראל
 מתעורר כחות אלו של משה ואהרן.
 ובגמרא דהוית' דרשו שמן המשוחה
 צנצנת המן ומקלו של אהרן נגזו ולמדו
 משמרת משמרת הוות הוות ע"ש פירוש
 שכותה שהמשיכו משה רבינו ע"ה ואהרן
 נשאר נגזו לדורות. וגם כשבת קודש שיש
 האחדות בישראל שמתקיים שבת אחים גם
 יחד כדאית' ¹⁵ שמש רבינו ע"ה מוזר-
 לבני ישראל הכתורים. וגם פירוש סוכת
 שלום: ¹⁶ שהיא מאתאיהרן. ובמדרש ¹⁷ ואהרן
 מה הוא (במדבר טו, יא) בשעה שצק שמן
 המשחה על ראשו נודעו שמא מעלתו

אמר רבי אלעזר: איתא שם שם, איתא משמרת משמרת.
 איתא דדות הדותי (תורתו יב ע"א).
¹⁵ שער הכותות, ענין מומת שיר ליום השבת ד"ה וזדנה
 בכל ע"ש.
¹⁶ וזרד היא, מה ע"א.
¹⁷ אבות פ"א מ"ב.
¹⁸ ז"ל כתיב זארחן מה הוא בי תלמי עליה, כוא ודאה
 חסרותו של אהרן המציק בשעה שהציק משמן שמן המשוחה
 על ראשו נודעו אהרן ובעת אשר למשה אהרן שמא לא
 הויתו ראוי להמשת בשמן הקדש ומלכותו תתחייבו ברת
 שאמר הקב"ה: "על כשר אדם לא ייסק" לפיכך הוית הכותב
 עליו וזה מה טוב משה נשים שבת אחים גם יחד משמן הטוב
 על הראש יורד על הזמן וכן אהרן כשל דומין הקיש שמן
 המשחה לשל תיבתו מה של חרמון אין בו מעלה כן שמן
 הויתו על אהרן אין בו מעלה לפיכך זמנעו על ה' כל
 הדברים האלו פירוש לקוח ואין את ממצא שהשכו ר"ה כו'
 לפי שיהיה פקח ביעשו אמר אם אני משיב יורע אני ב'

כדאיתא בספרים ¹ ענין עבודת הלוים. אבל
 הכהן הוא בחינת אהבה ה' והקב"ה נתן
 בחינה זו במתנה לבני ישראל כמו שכתוב
 (תשע י, ט) אוהבם נדבה, ומצא מהם בכל
 איש ישראל רק אהרן היה האהבה שבכלל
 ישראל. ועל ידי שיהיה כן מדתו כמו
 שכתוב ² אוהב את הבריות ומקרבן לתורה
 כדרשו חז"ל ³ בפסוק (יהושע ו, ט) ואהבת את
 ה' להיות שם שמים מתאבה על ידך ואהרן
 כחר לו זה הוירך וזה בו להיות כלי מוכן
 בעבור כל בני ישראל. ועל זה מבקשין ⁴
 ואהבתך אל תסיר ממנו כו'. שאינו יכול
 לבוא להויר רק בכח המתנה כנ"ל. ולכן נתנו
 בני ישראל תרומה לכהן וכבב זה נהדבקו
 בשורש כמו שכתוב (במדבר ה, ט) אש אשר
 יתן לכהן לו יהיה כפי התחברות שהיה להם
 לכוננים זכו במדתם. ואיתא במשנה ⁵ כל
 שמעשיו מרובין מחכמתו דומה לאילן
 ששרשיו מרובין כו'. זה היה החלוק בין
 אהרן לקרח אם כי חכם גדול היה ⁶. אבל
 אהרן היו כל מעשיו דביקות בשורש
 העליון. ואין יתכן להיות מעשיו מרובין
 מחכמתו רק כי שזוכה לסייעתא דשמיא
 בחינת אהבה חסד כנ"ל. ואולי הרוחות אין
 מוזין אותו:

[תרמ"ז]

במשנה: כל מחלוקת שהיא לשם שמים

סופה להתקיים זו מחלוקת
 שמוי והלל ושאינה לשם שמים מחלוקת
 קרח כי וכן הוא בזה הקדוש: דפליג על
 שבת שנקראת שלום ואחיד במחלוקת ע"ש.
 כי בודאי יש מקום לחלוקי דיעות שנמצא

הציק בארץ כי כאלה הפצי נאם ה' (יהושע ט, כב-כג).
²¹ וזהו ח"ג מה ע"כ-ט ע"א: שם ח"ב, רבד ע"כ: ע"כ יהיא
 תרתי ד"ה בפסוק: שם תרתי ד"ה בפירוש התקנה: פסח
²² וימא פ"ו ע"א.
²³ אבות פ"ג מ"ז.
²⁴ אבות פ"ג מ"ז.
²⁵ אבות פ"ג מ"ז.
²⁶ אבות פ"ג מ"ז.
¹ אבות פ"ה מ"ח.
² וזהו ח"ג, קע ע"א-ע"ב, ענין שבת תרלי"א תערה ו'.

על משה אהרן שגם כן נגזו עם המשכן.
 ושבת קודש הוא יום המוכן לדביקות
 בשורש כנ"ל. לכן בשבת ניתנה תורה ⁷
 שנעשו כלים לקבל התורה כמו שכתבתי
 לעיל. וגם כחו של אהרן מסייע לו כנ"ל.
 וכתוב (במדבר י, כח) לאות כו' משמע שבני
 ישראל הרגישו כל אחד הדביקות בכחו של
 אהרן על ידי המשחה שמונה לפני העדות:
בפסוק
 (במדבר י, ט) ברת מלח עולם.
 פירש רש"י ⁸ מספרי ⁹ שבריא
 ומכריא אחרים כו'. שזאת המתנה שנתן ה'
 יתברך לאהרן להיות מדבק כל בני ישראל
 אליו כמו שכתוב ¹⁰ ומקרבן לתורה. דכתיב
 (במדבר י, ט) עברת מתנה אתן את כהונתכם.
 פירש בספר תניא ¹¹ שהוא בחינת האהבה
 לה' יתברך שזוכין רק במתנה ע"ש פיר' ד'
 ועל זה כתיב (שה"ש ה, ט) עזה כמות אהבה כו'.
 אם יתן איש את כל הון ביתו כו' וזה נתקיים
 בקרח שרצה לבוא למדינת אהרן כמו
 שדרשו עליו חז"ל ¹² (משלי יא, כח) בוטח
 בעשורו כו' יפול. ואין לפרש שעשה קרח
 הכסף לפסל להיות בטוח על כסף וזהו. אך
 הוא בחינת ככל מאורך ¹³ (יהושע ו, ט) שבזרא
 נתן כל העושר לזכות על ידו לעבודת
 המקדש רק שאין יכולין לזכות לזה רק
 במתנה. וזה הרמז בפסוק ¹⁴ אל יתהלל כו'
 גבור כו' עשיר כו'. וכולם הם מדרגות
 שיכולין לזכות על ידי הגבורה כבישת היצר
 ועל ידי החכמה ועל ידי ככל מאורך. אבל
 העיקר הוא מי שיש לו דביקות בעצם ודוא
 מתנה מה' יתברך השכל וידוע אותו.
 ובודאי קרח היה עובר ה' רמזו העושר
 כדכתיב (איוב לו, כב) מצפון זהב יאתה

6

⁷ שבת פ"ו ע"ב.
⁸ רש"י במדבר י, ט ד"ה ברת מלח.
⁹ ספרי קרח מ"ב.
¹⁰ אבות פ"א מ"ב.
¹¹ שו"ת (משל"ג) יא.
¹² זיבול סאך ככל מתני' (ברכות ד ע"א).
¹³ "זה אמר ה' אל יתהלל חכם בחוכמתו ואל יתהלל הגבור
 בגבורתו אל יתהלל עשיר בעשירו כי אם בואת יתהלל
 המתהלל השכל וירע אותו כי אני ה' עשה חסד משפט

תרומה ותרומה מעשר. ועיקר ברעיית מהמנא⁴¹ כי תרומה מסטרא דרינא נראה שזה היה מוכר מעשר מסטרא דרינא ראש לאלים. ועתה ללים אם היה קרה ראש לאלים. ועתה ניתן הכל לאהרן, ופכאן נראה בעליל מאמר חז"ל⁴² אין כלי מחזיק ברכה אלא השלש שאהרן וכה בכל כבח תשלום שרחה לו. ותתלה בתב רש"י⁴³ שדה ראו לזיות לוי הלוי ופרש בתב רש"י⁴⁴ שדה ראו לזיות לוי ולא כהן וכן לו משה רבינו ע"ה הכהונה. וזה היה בטובת עין של משה רבינו ע"ה. ועמה קיבל בחינת הליים מקרה וכה ככל:

[תרמ"ח]

בענין מחלוקת קרח וגם מה שכתבו חז"ל
 בקהלים אל תחד כבודי (בראשית פ"ג)
 כ"י רדוע בחינת כהן ולוי ימינא ושמאלא כדאיחא בוחד הקדוש? כי יש בתורה כל הדרכים שנקראת תורת חסיד⁴⁵ ואש דת' (בראשית פ"ג) ותורה אמת⁴⁶ והליים הם בחינת הדנין⁴⁷ ואש לכן אמר יעקב בעקב כ"י שרצה (בראשית פ"ג) אהלכם בעקב כ"י שרצה שביטלו כחם לכללות ישראל ושלא יובלו להתקבץ כאחד בפני עצמם כי היו מכלים העולם בגודל אש הגבורה שבהם. והנהגה הכלל לא יוכל לזיות על פי דין רק בחסד. והגם שנמצא חידד סגולה שיכולין לעמוד במדת הדין, מפל מקום צריכין לבטל מדתם לבחינת החסד. ובמדרש סוף

שינוי חס ושלום רק שכן היתה הבריאה שידרה בכל דבר תחולתו סדר חדין ובגמר שרתה מדת החסדים. ופרוש אלו ואלי דברי אלקים חיים שב' הליעות בשמים רק בעולם הזה הלכה כבית הלל⁴⁸. ובשם האר"י ז"ל איתא⁴⁹ סופה להתקיים כי לעתיד היה הלכה כבית שניאי. והוא כגיל סוף מעשה במחשבה תחלה. כי כדאי כמו שעלה במחשבה כן יהיה רק בנתיים בעולם הזה מתנהג בשיחוף מרת החסדים. וקרח שרצה שיגמור בפעל במידת חדין שחזא מזה הליים וזה אי אפשר. וכן איתא כי הליים הוא התמחרות הראשון אבל הגמר צריך להיות חסיד כדאיתא⁵⁰ שמאלא אהער וימינא עבדי. ובראי המחלוקת של קרח היה צריך לזיות רק שלכסוף יבטל עצמו אל האמת. ועיקר בוחר הקדוש בראשית⁵¹ באריכות ענין קרח לזיות ראש ממו"ז ז"ל כי מוכן היה קרח לזיות ראש ליים כמו אהרן כהן גדול לכהנים אלא שדחק את השעה כ"י. ונראה כי ענה וזה אהרן לקבל מדרגת קרח כדאיתא⁵² וזה נטיל חלק חלק הכהן כהן גדול. ויש לומר נטיל חלק חלק הכהן כהן גדול. ויש לומר שנייהם נתיימנו ככאן כדאיתא בחינת הלכה⁵³ כי המליצין על הכהן נותני עליו חובת הכהן ונתינת שלו נותני לחבירו ע"ש. ולכן כתב אהרן כן (מפרש י"ח: ט"ז) שם באה הנה נחתי. (בשמה⁵⁴ שניטל מאהרן כל הרשעה שדה לו מחטא העגל) וניתן לו

מדרש שמאל אמת פ"ה מיט' דיה זאפושי עדי.
 34 ויקח משה (ואלקי הקוא) מה ש"ב שם נר ע"א-ע"ג.
 35 שם נ" ע"ג. מקוש מלך על החדד בראשית י' ע"ב. לויט
 חרות קרח י'
 36 וזה ד"ה ז"ל ע"א.
 37 וזה ד"ה ז"ל ע"א.
 38 וזה ד"ה ז"ל ע"א.
 39 וזה ד"ה ז"ל ע"א.
 40 ספר קרח יט.
 41 וזה ד"ה ז"ל ע"א - וראי מהמנא.
 42 עיקר פ"ג מ"ב.
 43 רש"י שמה י"ד י"ד ד"ה יחיד אפי.
 44 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 45 רש"י שמה י"ד י"ד ד"ה יחיד אפי.
 46 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 47 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 48 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 49 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 50 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 51 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 52 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 53 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 54 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.

כנ"ל. ועל זה כתב (המל"ס מ"ג) שלח אהרן ואמתך בחינת משה רבינו ע"ה ואהרן²⁵ כנ"ל²⁶. והנה אמת המטה של אהרן היה לזרוע כי כחות משה רבינו ע"ה ואהרן הוא משמים דכתב משה רבינו י"א. כהן בטוח בעשרו יפול ובעלה צדקים ישרו וזה נתיימם במחלוקת קרח שדה לו מפלה ופרח מטה אהרן. וכן מצאנו גם כן ברכיו בחז"ל²⁷ וגם בליקוט²⁸. ופרוש הפסוק כי הצדקים הם בעלה שדה רכה ורק ועל ידי זה עצמו יש לים חיות וכה חדין בכל עת שדום דבקים בשרוש על ידי הכיטח כדכתב ואהרן מה הוא. אבל הכיטח בעשרו הוא קשה כעץ נופל. וכתב (מפרש י"א) משה אהרן כחך מותם כמו שכתבתי לעיל שבת אחים גם יחד (המל"ס ק"ג) א' שכתב של כהן גדול הוא כשכל בני ישראל מתאספין ונעשין אגודה אחת אז על עליהם כלי מחזיק ברכה. והטעם הוירוד משמים. וקרח החזיק רק כבה עשרו שלמה. ועיקר בספר נעם אלמול²⁹ שפרשנו כן וקרח ואחפלין ע"ש. והנה בשמה³⁰ סופה להקיים ובראו בגמרא³¹ במחלוקת שמאי והלל מאחר שאלו ואלו דברי אלקים חיים למה זכו בית הלל לקבוע הלכה כמותם שנוחין ועלובין היו ע"ש בעירובין. והענין הוא על פי מה שכתבתי במקום אחר³² דכתבו חז"ל³³ שעלה במחשבה לברוא במידת חדין וראה שאין עולם מתקיים ושיחף מידת החסדים. וכאנו כי לא היה

21 ע"ה פ"ה י"ג.
 22 ע"ה פ"ה י"ג. וזה ד"ה ז"ל ע"ב. ראש השנה.
 23 כ"י מנחה.
 24 וזה ד"ה ז"ל ע"ב. שמיר ה' י'
 25 שמיר ט"ו י'
 26 חסיד ד"ה ז"ל ע"ב.
 27 רבנו בחי מפרש ט"ו א' ד"ה יחיד אפי.
 28 ליקוט ד"ה ז"ל ע"ב.
 29 נעם אלמול קרח ד"ה ז"ל ע"ב.
 30 אמת פ"ג מ"ב.
 31 עירובין י' ע"ב.
 32 בראשית תל"ז ד"ה יחיד אפי.
 33 רש"י בראשית י' ד"ה ז"ל ע"ב. ע"ה פ"ה י"ג.

דכתב (שמה ל' ל) על בשר אדם לא יסך כ"י. ממשמע שנאמר כן. אם כן אהרן אינו בכלל בשר אדם. כי מלאך ה' עבאות הוא³⁴. וזהו שכתב ואהרן מה הוא כי לא ידעו קרח ועדתו מהותו של אהרן הכהן כדאיתא במדרש שלח³⁵ שאמר פתח הכהן מנפש נראה ואינו נראה ע"ש. ובמדרש³⁶ שנתלק קרח על מצות ציצית ומזוזה. דכתב (המל"ס מ"א) ד' אורי וישעי שבני ישראל צריכין להתשיך כחות עליונים מראת הנשמה. ומשה רבינו ע"ה ואהרן המשיכו אלה הכחות לדורות. וזה שנוהעו עמא מעלי. רק ה' יתברך חסכים עמם ונשאר לנו על ידי המצות לעורר בכל יום אלה הכחות כי תשלית הוא מעין בגדי כהונה של אהרן לעורר חסד ד"ה³⁷. ועל זה מבקשין (המל"ס פ"ה) ה' ראנו ה' חסדך הוא אהרן³⁸ שבכותו כתב (מפרש י"ד) עין בעין נראה אהרן³⁹. וכן כתב בציצית (מפרש ט"ו) ל' וראיתם אותו דבתיב (בראשית ל"א) אהרן וראיתם שיעת. בבני ישראל כחות חיצוניות ופנימיות. והטעם בפנימיות כדעת הפולין מזוזה שמות הקודש הנחלקים בפנימיות בני ישראל ועל ידי אלה המצות יכולין לברוא אל הדעת כמו שכתב (שמה י"ג) למען תדעה תורת ה' בפרך. וזהו וישעי בדינה משה רבינו ע"ה מושיע של ישראל חזו שכתב וישעי חתן לנו שהוא דבליקת בעצם הנפשית בפנימיות הדעת

שחוא חסד גדול ומכשיר יקפודי כדברי ואנו מתעלה לו בעל בדיח חסד שלא אוקף לו בשראה משה שאין בו תועלת פירש הפנימי (במ"ד י"ח ט').
 19 ע"ש מלאכי ב' י'
 20 "עלבו וכלאו בית אשה וזהו וישעי רתב וישכבו שמה עמוד וקולו וידעו בית מלך וזהו וישעי רתב וישכבו שמה ואר"י. בין שהלכו ללכדם מה עשה רתב נטלה אותם לרשעים אמר לה פנת אנן כהן הכהנים נמשלו ללמלאים... והמלאך מבקש נראה מבקש אינו נראה... לפקר אמר לה פנת אנן כהן ואינו צריך לרשעים ורשעים כללל חבירי ואינו עומד לפקדון ואינו רואין וכן שעתה שנאמר יתקף האשה את שני האנשים ונאצתם או חתם כאן אלא ותצפן חתי שלא חסדתו לפתח אלא לכל"י (במ"ד י"ז א').

מדרש שמאל אמת פ"ה מיט' דיה זאפושי עדי.
 34 ויקח משה (ואלקי הקוא) מה ש"ב שם נר ע"א-ע"ג.
 35 שם נ" ע"ג. מקוש מלך על החדד בראשית י' ע"ב. לויט
 חרות קרח י'
 36 וזה ד"ה ז"ל ע"א.
 37 וזה ד"ה ז"ל ע"א.
 38 וזה ד"ה ז"ל ע"א.
 39 וזה ד"ה ז"ל ע"א.
 40 ספר קרח יט.
 41 וזה ד"ה ז"ל ע"א - וראי מהמנא.
 42 עיקר פ"ג מ"ב.
 43 רש"י שמה י"ד י"ד ד"ה יחיד אפי.
 44 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 45 רש"י שמה י"ד י"ד ד"ה יחיד אפי.
 46 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 47 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 48 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 49 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 50 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 51 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 52 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 53 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 54 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.

מדרש שמאל אמת פ"ה מיט' דיה זאפושי עדי.
 34 ויקח משה (ואלקי הקוא) מה ש"ב שם נר ע"א-ע"ג.
 35 שם נ" ע"ג. מקוש מלך על החדד בראשית י' ע"ב. לויט
 חרות קרח י'
 36 וזה ד"ה ז"ל ע"א.
 37 וזה ד"ה ז"ל ע"א.
 38 וזה ד"ה ז"ל ע"א.
 39 וזה ד"ה ז"ל ע"א.
 40 ספר קרח יט.
 41 וזה ד"ה ז"ל ע"א - וראי מהמנא.
 42 עיקר פ"ג מ"ב.
 43 רש"י שמה י"ד י"ד ד"ה יחיד אפי.
 44 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 45 רש"י שמה י"ד י"ד ד"ה יחיד אפי.
 46 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 47 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 48 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 49 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 50 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 51 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 52 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 53 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 54 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.

מדרש שמאל אמת פ"ה מיט' דיה זאפושי עדי.
 34 ויקח משה (ואלקי הקוא) מה ש"ב שם נר ע"א-ע"ג.
 35 שם נ" ע"ג. מקוש מלך על החדד בראשית י' ע"ב. לויט
 חרות קרח י'
 36 וזה ד"ה ז"ל ע"א.
 37 וזה ד"ה ז"ל ע"א.
 38 וזה ד"ה ז"ל ע"א.
 39 וזה ד"ה ז"ל ע"א.
 40 ספר קרח יט.
 41 וזה ד"ה ז"ל ע"א - וראי מהמנא.
 42 עיקר פ"ג מ"ב.
 43 רש"י שמה י"ד י"ד ד"ה יחיד אפי.
 44 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 45 רש"י שמה י"ד י"ד ד"ה יחיד אפי.
 46 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 47 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 48 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 49 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 50 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 51 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 52 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 53 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 54 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.

מדרש שמאל אמת פ"ה מיט' דיה זאפושי עדי.
 34 ויקח משה (ואלקי הקוא) מה ש"ב שם נר ע"א-ע"ג.
 35 שם נ" ע"ג. מקוש מלך על החדד בראשית י' ע"ב. לויט
 חרות קרח י'
 36 וזה ד"ה ז"ל ע"א.
 37 וזה ד"ה ז"ל ע"א.
 38 וזה ד"ה ז"ל ע"א.
 39 וזה ד"ה ז"ל ע"א.
 40 ספר קרח יט.
 41 וזה ד"ה ז"ל ע"א - וראי מהמנא.
 42 עיקר פ"ג מ"ב.
 43 רש"י שמה י"ד י"ד ד"ה יחיד אפי.
 44 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 45 רש"י שמה י"ד י"ד ד"ה יחיד אפי.
 46 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 47 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 48 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 49 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 50 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 51 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 52 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 53 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.
 54 וזה ד"ה ז"ל ע"ב.